

Bareel

Tijdschrift voor wie ten dienste staat van buitenlanders

DOSSIER : GEMEENTE- RAADSVERKIEZINGEN

J'aargang 5 - nummer 20

abonnement : 250 BF
losse verkoop : 50 BF
promotienummers : 30 BF

(ver. uitg. : Tin Wouters, Gallaitstr. 78,
1030 Brussel)

Bareel

een uitgave van de v.z.w.
BAREEL

Hoofdredakteur :
Miel Vervliet

Redactie :
Miek Aerts, Gaëtan de Moffarts, Mark Maes, Luk Michiels, Frank Moulaert, Lieselot Pittery, Hugo Swinnen, Tin Wouters, Veerle Hobin, Piet Naessens, Etienne Vermeir

Redactie Tweede Generatie :
Julita Sanchez, Najat Naciri, Alihsan Oztekin, Lihiana Rizzuto, Antonietta Ottati, Felice Ottati, Khadija Smami, Aster Kalogrias, Abdelmalek, Rachib, Ahmed Sabri, Mohammed Bougrine, Derwès Ferho, Fatima Maher, Fatima Boukhriess, Houssein Boukhriess.

Medewerkers :
Jan de Staeten, Lode Van Looek, Sarie Abdeslam, Koen Geers, Maurice Maréchal.

Druk :
EPO, Berchem

Foto's :
Johan Proot.

Redactie en administratie :
Brabantstraat 174 bus 14, 1030 Brussel
Tel. 02/217.12.68

Redaktiesekretariaat :
Pol Kongs

Abonnementen :
Je kunt je abonneren tegen 250 frank per jaar door overschrijving van dit bedrag op rekeningnummer 001-0967311-06 van Bareel met de vermelding 'Abonnement Bareel'.

inhoud

Redactioneel	blz.3
De installatie van de Vlaamse Hoge Raad voor migranten	blz.4
Een hoopgevend initiatief dat kan bijdragen tot een echt integratiebeleid.	
De Griekse gemeenschap in België	blz.5
Dossier	blz.7-17
De gemeenteraadsverkiezingen zijn nu even achter de rug. Enkel in Gent worden ze nog eens overgedaan. Welke houding nemen de politieke partijen aan t.o.v. de migranten en t.o.v. het migrantenbeleid? Welke inspanningen of uitpattingen doet het gemeentebestuur? Een dossier over Antwerpen, Brussel en Gent.	
Kongres : Migrant in de gemeente	blz.18
Kritische bedenkingen rond dergelijke organisaties door de initiatiefnemer.	
Juridische kroniek	blz.19
De arbeidskaartenreglementering dreigt gewijzigd te worden. Een dreiging ook voor het recht op gezinshereniging.	
De terugkeergedachte bij Marokkanen	blz.20
Bijdrage tweede generatie	blz.21
en verder :	
Bareel financieel	blz.6
Dokumentatie	blz.22
Beknopt	blz.24

Bareel begint na dit nummer aan zijn zesde jaargang met de stellige belofte meer regelmatig in het verschijnen van het tijdschrift te brengen, nu er iemand aangenomen is om zich met het sekretariaatswerk bezig te houden.
Dit heeft evenwel andere konsekwenties : je zal merken dat het volgend nummer in een nieuw kleedje zal verschijnen. Bareel is nu immers verplicht op drukkosten en huisvesting te besparen.

Redactioneel

Als we het over migranten hebben, spreken we vaak in termen van 'generaties'. Voor de redactie van Bareel durven wij hetzelfde beeld oproepen, want met dit 20e nummer start een nieuwe redactiegeneratie, de derde al.

De eerste was alvast die van de pionniers, de "founding fathers". Met Lieven Vandenberghen als hoofdredakteur en Miek Aerts, Frank Bundervoet, Trees Castelein, Frank Moulaert, Lieselot Pittery, Sarie Abdeslam, Hugo Swinnen, Tine Wouters en Luk Michiels als redactieleden, verscheen in 1978 het eerste nummer van Bareel. Het OCGB stond in voor de administratie en de redactie kwam in de Kogelstraat samen.

Tot in 1980 geeft die redactie een elftal nummers uit, dankzij de financiële steun van het staatssekretariaat voor Brussel.

In 1980/1981 wordt de redactie met enkele belangrijke gebeurtenissen gekonfronteerd : het vertrek van de redaktiesekretaris naar het kabinet van Mevrouw R. Steyaert, de toekenning van een BTK-projekt "Tweede generatie", waarbij Christie Vander Heyden, Veerle Hobin en Peter Hanssens voor het sekretariaat worden tewerkgesteld. Voor Bareel is dit een tijdperk van het veelvuldig samenstellen van dossiers en themanummers, actief sekretariaatswerk en collegiaal beheer in de redactie. Een solide administratieve onderbouw schoof het zoeken naar een nieuw redaktiehoofd wat af. Maar deze generatie, die van de "Peers" zag in 1982 een reeks problemen rijzen : het einde, zonder verlenging van het BTK-projekt "tweede generatie", de noodzaak om voor het sekretariaat een vaste kracht aan te werven, het opvangen en begeleiden van de redactieploeg 'tweede generatie', de hoge drukkosten en een redactie, die langzamerhand vergrijsde...

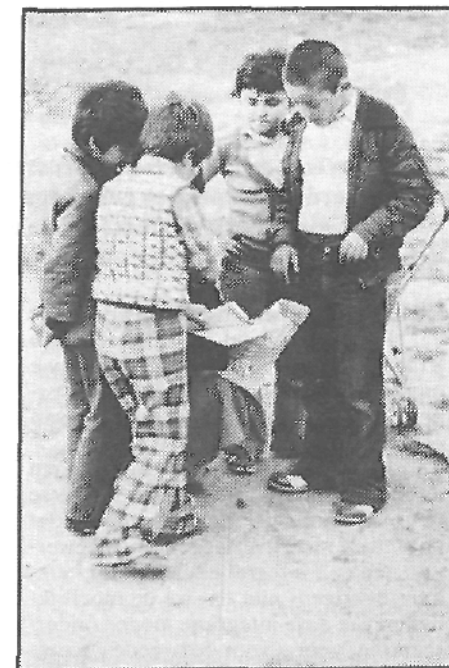
Die sombere toekomst noopte het team tot een grote bijeenkomst op 16 okt. 1982, te Leuven. Daar werden de basisvoorwaarden voor het voortbestaan van Bareel (eindredactie - financiën - hoofdredakteur) grondig besproken. De hieropvolgende vergaderingen van de redactie gaven aanleiding tot een reeks beslissingen en aanstellingen waarvan de volgende de belangrijkste zijn :

- een beperking van de drukkosten, waarbij de nummers steeds verzorgd, maar slechts 4 keer per jaar en minder luxueus zullen uitgegeven worden.
- de aanwerving van Pol Kongs als halftijdse redaktiesekretaris
- de aanstelling van Miel Vervliet als hoofdredakteur.

Wij verheugen ons ten eerste over het feit dat deze laatste deze functie op zich genomen heeft. Als voorzitter van het Centrum Buitenlandse Werknemers en medestichter van het Huurderskollektief te Borgerhout, is Miel Vervliet al jarenlang bij de problemen waar vreemdelingen mee te kampen hebben betrokken. Als medewerker op de studiedienst van het ACV vroeger en van het Wereldverbond van de Arbeid nu, is hij ook goed op de hoogte van de arbeidersproblemen. Met hem wordt een nieuwe redactiegeneratie, de derde, ingehuldigd.

Wij hopen dat Bareel 'nieuwe stijl' zijn lezers zal blijven boeien, informeren en mobiliseren. Informatie en mobilisatie blijken nu wel meer dan ooit belangrijk. Gastarbeiders, migranten of buitenlanders, ze worden het doelwit van veelvuldige, zowel fysieke als ideologische, aanvallen. Velen menen dat in de storm van de economische crisis de Belgen best de niet-Belgen uit de boot zouden lichten. Wij weten nochtans dat hiermee de storm niet zal luwen. Een actieve solidariteit onder de manschappen zal het schip meer kansen geven.

Albert Martens

Ik wil Bareel

Naam :
Adres :
Functie :

0 Neemt een abonnement tegen 250 F/jaar.

Overschrijving op rek. :
001-0967311-06
van Bareel, met vermelding 'abonnement 1982'

Opsturen naar :
Administratie Bareel
Brabantstraat 174 bus 14
1030 BRUSSEL

De installatie van de Vlaamse Hoge Raad voor migranten

Op 24 november 1982 werd in Brussel de Vlaamse Hoge Raad voor de migranten geïnstalleerd. Tijdens die vergadering werden toespraken gehouden door mevrouw Rika Steyaert, gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg en door Albert Martens, die de eerste voorzitter van de Raad werd. De inhoud van beide toespraken leek ons belangrijk genoeg om hier uitgebreid weer te geven.

Rika Steyaert beklemtoonde vooreerst dat de aanwezigheid van migranten in Vlaanderen een blijvend gegeven is: we moeten de migranten dus een toekomstperspectief bieden en de garantie van een voortdurend verblijf bij ons. Ten tweede moeten we ervan uitgaan dat de migranten wel degelijk interesse betonen voor onze samenleving en dat zij willen mee overleggen en meewerken aan een integratiebeleid. Dat betekent overigens niet dat we de moeilijkheden van deze integratie mogen onderschatten, vooral voor de tweede generatie en de migrantenvrouwen. De Vlaamse Gemeenschap dient verder de nodige openheid en inschikkelijkheid op te brengen ten einde de migranten hun eigen plaats in deze samenleving te doen vinden.

Een eerste prioriteit is de bevordering van de zelforganisatie van migranten, een tweede participatie door de verenigingen van migranten. De minister had daarbij een reeks vragen over de adviezen, de nood aan vorming van migranten en de houding van sommige overheden.

De derde prioriteit is dan de communicatie tussen eigen bevolking en migranten. Volgens Rika Steyaert zou de Raad zich moeten bezinnen over de rol die de Vlaamse sociaal-kulturele verenigingen hierin kunnen spelen.

Albert Martens begon zijn toespraak met een verwijzing naar de Nijmeegse socioloog J. Thurlings. In zijn boek 'De wetenschap, de samenleving', noemt Thurlings drie belangrijke problemen waarmee iedere maatschappij te kampen heeft:

1. geen enkele maatschappij kan zonder institutionele orde leven. De sociale orde heeft 2 gezichten: zij beschermt de vrijheid van de burger maar kan die ook bedreigen. En de mensen wensen én orde én vrijheid.
2. de verdeling van de schaarse goederen en diensten en dus de mate van gelijkheid of ongelijkheid die zij aanvaarden.

3. het probleem van culturele identiteit of differentiatie. Mensen vormen sociale groepen die een wij-bewustzijn vertonen en aan de leden een eigen kulturele identiteit verlenen. In België staan wij alvast voor het probleem dat wij verschillende groepen hebben. Wij staan dus voor de vraag: moet onze samenleving uit één groep met één identiteit bestaan of kunnen groepen met een verschillende identiteit naast elkaar leven? Het gaat hem dus hierom: wensen wij het imperialisme van één kultuur of kunnen wij leven in een pluriforme kultuur.

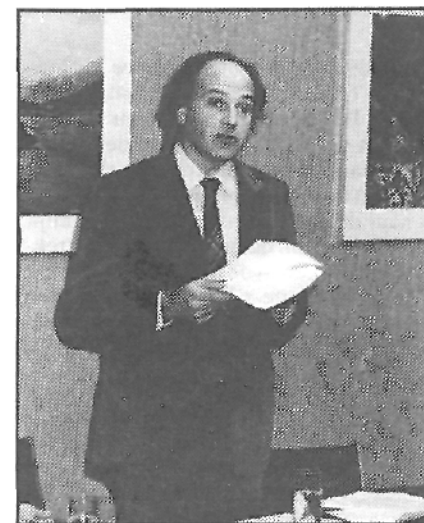
In elk geval hebben mensen verschillende meningen over deze kwesties van orde en veiligheid, verdeling en sociale identiteit. Wil menselijk samen leven mogelijk zijn, dan moet men praten en onderhandelen... om vechten te voorkomen.

De oprichting van een Vlaamse Hoge Raad voor Migrant en de aanwezigheid van de migranten zelf daarin, bewijst reeds dat de Vlaamse Gemeenschap het bestaan van verschillende identiteiten erkent. Ook A. Martens zag hierin een bewijs dat Vlaanderen het blijvend karakter van de aanwezigheid

Rika Steyaert tijdens haar toespraak

De Griekse Gemeenschap in België

Albert Martens

van migranten aanvaardt. In een jaar dat Vlaanderen zelf een ruime politieke autonomie verwerft, is de gevoeligheid voor de autonomie van andere groepen blijkbaar niet verdwenen. Men mag daarin een vertrekpunt zien voor wederzijdse verstandhouding en uitwisseling van kulturele rijkdom.

Albert Martens noemde het verder gelukkig dat de samenstelling van de Raad vrij heterogeen is en op het eerste gezicht weinig 'verzuild'. Dat is op zich al een belangrijke vernieuwing in de traditionele 'paktachtige' en verzuilde Belgische politiek, een hindernis waarover in het verleden al vaak een hoge raad gestrand is. Het succes van de Raad zal dus afhangen van de schrandheid, de fair play en het engagement van de leden.

Wij wensen de Raad voor migranten alle succes toe. Een aanmoediging is wel het minste wat zal nodig zijn in een periode waarin het samenleven van mensen uit verschillende kulturen steeds moeilijker wordt.

Verdraagzaamheid en kultureel pluralisme; het zijn de thema's die zowel door Rika Steyaert als door Albert Martens uitvoerig werden behandeld. Als men ervan uitgaat dat de aanwezigheid van migranten in onze samenleving blijvend is, dan moeten Vlamingen en migranten compromissen vinden over de verdeling van goederen en diensten en over het samenleven van verschillende kulturen.

We hopen dat de Hoge Raad voor Migranten daartoe een bijdrage zal leveren en vooral, dat de Raad de Vlaamse regering tot een actief integratiebeleid voor migranten stimuleert.

Mil Vervliet

In België leven er iets minder dan 25.000 Grieken. Daarnaast zijn er nog 5.000 genaturaliseerd tot Belg en dus niet in de statistieken van vreemdelingen opgenomen.

Griekenland is één van de landen die de dubbele nationaliteit erkent. Grieken kunnen dus hun nationaliteit slechts verliezen door 'ontzetting uit hun nationaliteit' (het kolonelsregime heeft deze doortastende maatregel misbruikt om te trachten, tevergeefs weliswaar, de oppositie tegen de diktatuur uit te schakelen).

Van de 900.000 niet-Belgen, die in dit land leven, maken de Grieken slechts 2,8 % uit, als volgt over het land verspreid:

Antwerpen	669
Brabant	12.206
Henegouwen	5.111
Luik	3.659
Limburg	2.002
Namen	447
Oost-Vlaanderen	165
West-Vlaanderen	29

Over de drie gewesten zijn ze als volgt verdeeld:

Brussel	11.636
Vlaanderen	3.184
Wallonië	9.468

Men schat het aantal Griekse migranten over de hele wereld op ongeveer vier miljoen, waarvan er 0,6 % in België verblijven. Dat wil zeggen dat Griekenland in de eerste plaats werkkrachten uitvoert en niet, zoals men wil doen geloven, tabak en druiven uit Korinthe. Bovendien blijft Griekenland voor veel vakantiegangers een droom van een land.

Nochtans hebben duizenden Grieken hun land vaarwel gezegd op zoek naar "een betere stad dan deze hier", zoals de dichter K. Kavafis heeft geschreven. Of ze die gevonden hebben is een vraag waarop we zullen proberen een antwoord te geven.

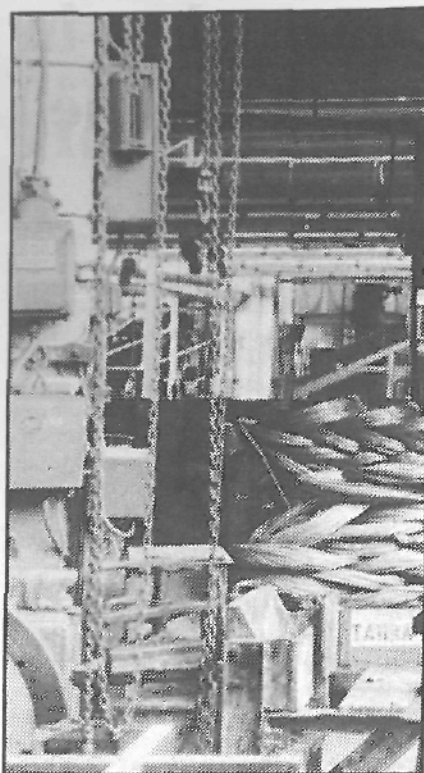
Griekenland heeft een oppervlakte van 132.000 km². In 1979 werd de bevolking geschat op 9.600.000. De Griekse staat, gesticht in 1830 na 10 jaar guerilla tegen het Ottomaanse Rijk dat het land al vier eeuwen bezet hield, werd geschapen, zowel vanuit geografisch (grondgebied begrensd tot de Peloponnesos en tot de streek rond Athene) als vanuit politiek oogpunt (een absolute monarchie) om

de belangen van de grootmachten van die tijd te dienen: in de eerste plaats Engeland, vervolgens Frankrijk en Rusland. Om dit aan te tonen volstaat het er aan te herinneren dat aan Leopold I, voor hij koning der Belgen werd, voorgesteld werd om over Griekenland te regeren. In een brief waarnaar de geschiedkundigen verwijzen, motiveert deze zijn weigering als volgt: "...ik zou gedwongen zijn de woordvoerder van de geallieerde krachten te zijn, die me slechts uitgekozen hebben om Griekenland te onderwerpen de wapens die zij me wel zullen leveren". Men kan zich dus indenken in welk een klimaat van vrijheid en onafhankelijkheid de Grieken leefden onder de heerschappij van Otto van Beieren, een mentaal achterlijke, en onder het juk van het Hof van Beieren. Dus had een goed deel van de 750.000 Grieken, die in dit zogezegd onafhankelijke land leefden, evengoed dringende redenen - economisch en politiek - om te emigreren als degenen die nog altijd in de door het Ottomaanse Rijk bezette gebieden woonden.

Maar de migratie werd spektakulair in het begin van deze eeuw. Van 1900 tot 1921 verlieten er 402.548 het land, wat 5,5 % van de bevolking in 1921 betekende. Daarvan zijn er 383.993 of 95,4 % van het totaal, uitgeweken naar de USA. Deze emigranten waren bijna allemaal boeren en moeten gesitueerd worden in de leeftijdscategorie van 25 tot 40 jaar, het enige interessante trouwens voor het gastland.

In 1922 gebeurde het misschien meest opmerkelijke feit uit de geschiedenis van het moderne Griekenland: de uitroeiing van een deel van de Griekse bevolking die sinds bijna 25 eeuwen op de kusten van Klein-Azië woonde, door K. Attaturk, terwijl meer dan 1.500.000 personen een toevlucht vonden op het grondgebied van het huidige Griekenland. Dat drama heeft de ellende van het volk nog vergroot en lag aan de basis van de vorming van een stedelijk proletariaat, zonder werk, zonder bron van inkomsten en op geen enkele manier geholpen.

De jaren die volgden op de 'katastrofe van Klein-Azië' (1922) droegen er niet toe bij de wonden te helen; daarentegen werd de ellende en de onderdrukking zwaarder want de gevolgen van de grote crisis van de jaren '30 deden zich reeds gevoelen. De politiestaat, in dienst van de oligarchie, versterkte zich om in 1936 een bloedige fascistische diktatuur te worden.

In België

Statistieken en schattingen van de Grieken in België geven het volgende beeld :

Jaar	aantal Grieken	aantal Grieken op 1000 vreemde lingen
1930	1.452	5
1938	1.520	4
1947	1.270	3
1961	9.797	22
1970	22.354	32
1977	24.288	29

De Grieken zijn in België begonnen immigreren vanaf 1955 en vooral na juli '57, toen het Belgisch-Grieks verdrag betreffende de tewerkstelling van Griekse arbeiders in de steenkoolmijnen ondertekend werd. In de tien jaren tussen 1955 en 1965 hebben de meeste zich gevestigd rond mijnsteden (Luik, Bergen, Charleroi, Genk).

Vanaf 1965 had er een nieuwe verhuis van de Griekse arbeiders plaats, maar binnen België deze keer : door de sluiting van de steenkoolmijnen, de textiel- en de staalindustrie in crisis, verloren er heel wat hun werk en trokken ze in massa naar de grote centra en hoofdzakelijk naar Brussel, in de hoop aan een betrekking te geraken in de dienstensektor. De indrukwekkende rijen werklozen laten zien in welke mate ze zich vergist hebben in hun verwachtingen, net zoals 20 jaar eerder door de aantrekkelijke toekomstperspektieven die de wervingskantoren voor mijnwerkers in Athene en Thessaloniki hen voorspiegelden.

overgenomen uit 'MRAX-information'

Tassos Karambinis en Georges Dassis

Gedurende die jaren werd de migratie afgeremd, niet echter door een economische bloeiperiode, maar omdat de gastlanden, overstelpt met hun eigen problemen, hun grenzen sloten.

De tweede wereldoorlog en de burgeroorlog die daarop volgde met de tussenkomst van de Engelsen en de Amerikanen, deed het land in een dramatische situatie terecht komen : 8 % van de bevolking vond de dood, terwijl een 100.000 anderen naar verschillende Europese landen vluchtten, voornamelijk naar landen die later het Warschaupakt zouden ondertekenen.

Na de jaren '50 hebben de rechtse regeringen die elkaar opvolgden in Griekenland al hun energie besteed aan het beteugelen van sociale onrust en om hun machtspositie te handhaven. Alle middelen waren goed : arrestaties, deportaties, vervalste verkiezingen,...

Maar als die regeringen aan de macht gebleven zijn tot 1963, hebben ze dat vooral te danken aan de migratie.

Inderdaad emigreerden tussen 1955 en 1964 650.000 Grieken in de kracht van hun leven, d.i. 7 à 8 % van de bevolking, naar geïndustrialiseerde landen, die ongeschoolde arbeiders nodig hadden. 408.486 bleven in Europa (West-Duitsland, Benelux, Frankrijk, Zwitserland), terwijl meer dan 200.000 anderen naar de USA, Australië en Canada trokken en in mindere mate naar Zuid-Amerika en Afrika.

Of het nu oorlogen waren die de bevolking decimeerden of de migratie die het land van zijn beste krachten beroofde, Griekenland bloedde gedurende meer dan een eeuw leeg.

Bareel financieel

Bij de nieuwe start die Bareel genomen heeft, houden we eraan je een overzicht te geven van de financiële toestand van het tijdschrift.

Bareel in 1982 oplage 1500 exemplaren

uitgaven :	
drukkosten van het tijdschrift	213.016
verzending	12.665
sekretariaatskosten en materiaal	95.140
huur lokalen, verwarming,	
elektriciteit	59.458
telefoon	11.657
terugbetaling van een lening	200.000
foto's en tekeningen	12.880
totaal	604.817

inkomsten :	
subsidies van het sekretariaat voor gezin en welzijnszorg (voor '81)	500.000
toelage EG	100.310
abonnementen en losse verkoop	50.900
totaal	651.210

overschot 1982
46.393

Bareel in 1983 oplage 1500 exemplaren

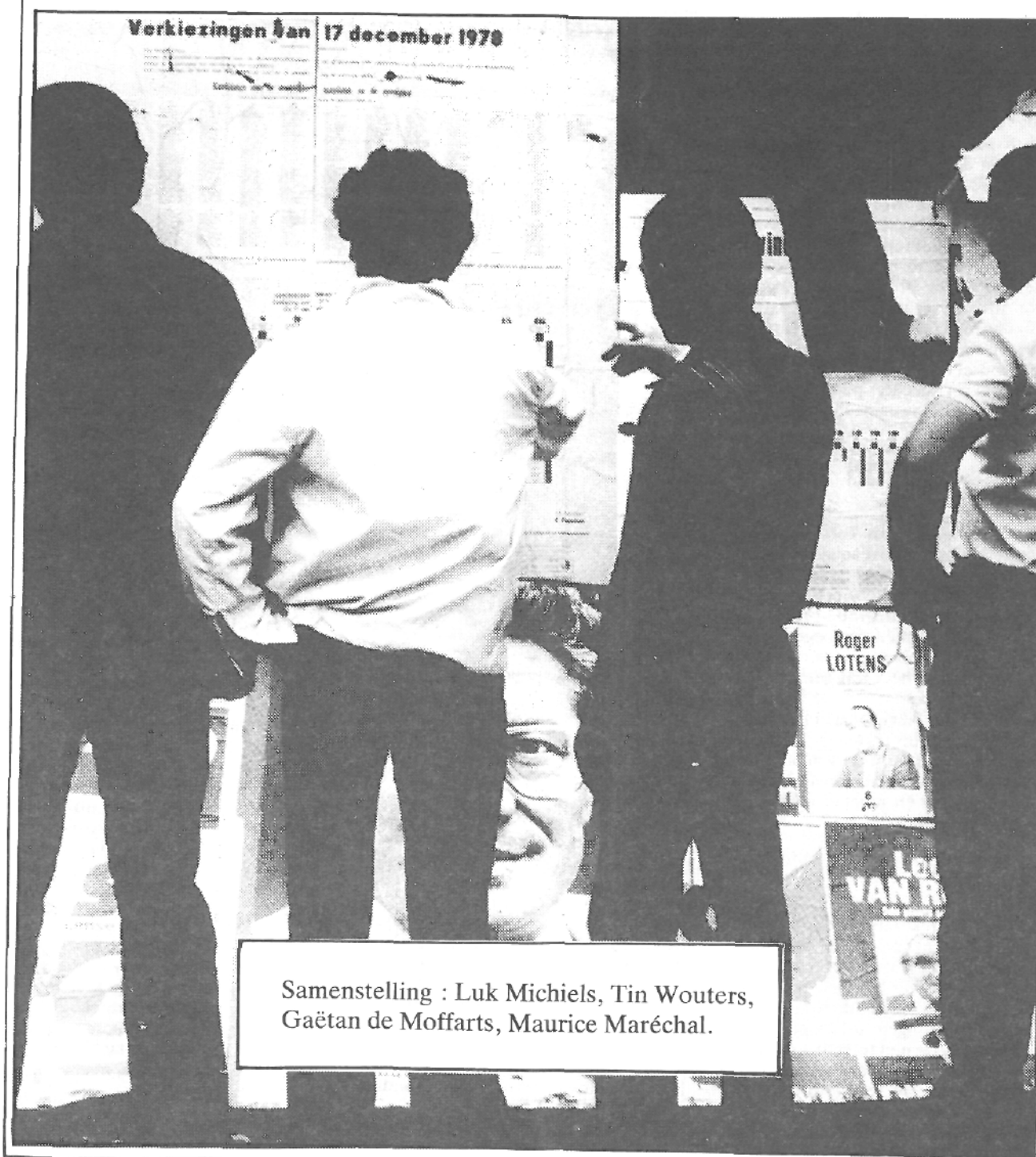
begroting :	
drukkosten (nr. 20 tot 24)	130.000
verzending	15.000
sekretariaatskosten	59.000
huur	33.000
telefoon	15.000
foto's en tekeningen	25.000
personeelskosten	325.000
totaal	602.000

inkomsten :	
subsidies staatsekretariaat	500.000
abonnementen en losse verkoop	50.000
totaal	550.000

tekort 1983 :
52.000

Dossier

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN EN MIGRANTENBELEID

Samenstelling : Luk Michiels, Tin Wouters,
Gaëtan de Moffarts, Maurice Maréchal.

Een gemeente kan veel ... zeer veel

Een woord vooraf :

Een dossier over de gemeenteraadsverkiezingen en de invloed op het lokale beleid t.a.v. migranten is niet zo vlug neergeschreven.

Ten eerste :

De plaatselijke toestanden zijn vaak zo verschillend. Zowel wat de eigenschappen van het beleid in een gemeente betreft als de karakteristieken van de aanwezigheid van migranten. Vaak is de periode rond de gemeenteraadsverkiezingen niet de periode voor een serieuze onderzoek naar de waarde en het gehalte van een beleid. Veel bestuurlijke initiatieven worden sterk over het paard getild. Ook worden een aantal problemen of situaties door elektoralisme sterk in de verf gezet. Neem bijvoorbeeld de gemeenten van de Brusselse agglomeratie waar tijdens maanden van elektorale campagne heel wat kandidaat mandatarissen het niet konden laten de goedgelovige burger voor te spiegelen dat hun gemeente in slechte papieren kwam door de grote aanwezigheid van migrantengezinnen.

Ten tweede :

Het is nog maar sinds kort dat het gemeentelijk beleids-niveau als belangrijk wordt gezien voor het welzijnsbeleid t.a.v. migranten en voor een goede begeleiding van het integratie-proces. Bovendien moet men toevoegen dat deze vaststelling gebeurt op een moment dat het reeds in heel wat gemeenten is misgelopen. Alhoewel men hiervoor dan de verantwoordelijkheid op rekening van de nationale overheid wil schrijven doet niets terzake, gemeenten staan immers op hun autonomie en moeten daarvan de konsekventies dragen.

Ten derde :

Er is een gebrek aan gedetailleerde informatie over het beleid dat de gemeenten ter zake voeren. Zelfs bij een aantal eerst-geïnteresseerden als begeleidingsinstellingen of onthaaldiensten en migrantenverenigingen uit bepaalde regio's konden we niet terecht voor de nodige gegevens. Zou het dan toch waar zijn dat de zachte sector van het wel-

zijnswerk te weinig aandacht hecht aan de politieke ruimte die hoe dan ook dit werk begrenst.

Deze bemerkingen in overweging nemend hebben we een dossier samengesteld dat een beschrijving is van de situatie in een aantal agglomeraties. Namelijk de Gentse-, de Brusselse en de Antwerpse agglomeraties. Graag hadden we de situatie in Genk beschreven, temeer daar deze gemeente reeds lang geconfronteerd werd met de aanwezigheid van migranten en daar in het Genkse beleid een aantal hoopvolle tekenen zijn waar te nemen.

Gebrekkige en onvoldoende informatie maakte deze wens onmogelijk.

Wat een gemeente vermag :

Zoals we reeds schreven is er weinig voor handen om het gemeentelijk migrantenbeleid te duiden. Toch kunnen we een aantal elementen en gezichtspunten aanduiden die als basis kunnen dienen voor een evaluatie. Wij gaan ervan uit dat de gemeente en de wijk een fundamentele impact heeft op het dagelijkse leven van degene die permanent op haar territorium verblijven. Zodat een gemeentelijk welzijnsbeleid migranten ervan moet uitgaan dat migranten die permanent in de gemeente verblijven als bewoners "tout-court" moeten aanzien worden.

Wie is aan de macht ?

Bij een evaluatie van het gemeentelijk beleid is de eerste vraag die we ons kunnen stellen : "wie is aan de macht". Beantwoorden we deze vraag in functie van politieke partijen dan valt op dat geen enkele van de traditionele partijen een tegen de vreemdelingen gerichte politiek voorstellen. Alleen kleine partijen als Vlaams Blok en RAD-U.D.R.T. houden een duidelijk racistisch programma voor. Voorlopig beschikken zij niet over beleidsbepalende mandaten. Bij het bekijken van de programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen van de traditionele partijen m.b.t. migranten valt wel op dat deze weinig inspirerend werken en zich beperken tot algemeenheden. Zeer concrete voorstellen en maatregelen komen niet voor.

Ten aanzien van de algemene houding

van de programma's van traditionele partijen bestaat er echter nogal wat elektorale dissidentie van lokale afdelingen en kandidaten. De gevallen Limonde (Vorst) en Nols (Schaarbeek) voor de F.D.F. en Lalot (Schaarbeek) voor de P.S. zijn de meest markante hiervan. Opvallend is ook daar waar lokale afdelingen en kandidaten zich weerhiielden van racistische propaganda kleine partijen als U.D.R.T. (Sint-Joost) en Vlaams Blok (Molenbeek) in de gemeenteraad verkozen werden.

Op de vraag 'wie is aan de macht' moet men ook zien naar de concrete machthebbers : de burgemeesters en schepenen. Vaak hebben deze lokale potentaten een drukkende invloed op het beleid. Gezien hun positie zal ook hun houding ten aanzien van de migrantenbevolking gevolgen hebben op integratie en een welzijnsbeleid t.a.v. migranten.

Hier is Brussel de trieste getuige van hoe het niet moet. Bij herhaling hebben Brusselse burgemeesters zich provocerend uitgelaten ten aanzien van de aanwezigheid van migranten. Van Nols, burgemeester te Schaarbeek kan ronduit gezegd worden dat zijn houding t.a.v. vreemdelingen misdadig is en dat hij aanstuurt op rassengeweld. Hierbij valt hoe langer hoe meer op dat men het heeft over 'gewenste' vreemdelingen, zijnde blank-west-europees en katholiek en over 'ongewenste' vreemdelingen, zijnde gekleurd-niet-europees en islamitisch.

Ook wordt het deficit van een gemeentelijk beleid gekoppeld aan de aanwezigheid van migranten. Alhoewel voor het Brussels deficit allang blijkt dat dit te wijten is aan enerzijds een prestigieus en grootschalig beleid dat anderzijds niet meer kan gedragen worden door de financiële draagkracht van zijn lokale bevolking en de voor Brussel nadelige verdeelsleutel van het gemeentefonds. Trouwens Antwerpen en Luik hebben ook financiële problemen wat tot nu toe nog niet op de rug van aanwezige onbeschermde bewoners wordt geschoven.

Wat voert hij uit ?

Logisch is de tweede vraag bij een evaluatie namelijk deze naar de **concrete beleidsvoering van de machthebbers**. Een goed gemeentelijk migranten beleid streeft in eerste instantie naar een gelijke behandeling van migranten en

autochtonen en naar het wegwerken van diskriminaties. Een aantal concrete voorbeelden maken dit duidelijk.

We hebben de voorbeelden niet gekozen in de sectoren die traditioneel centraal staan in het integratiebeleid namelijk onderwijs-huisvesting en arbeid. We namen voorbeelden uit sectoren waar de gemeentelijke bevoegdheid sterker speelt.

De gemeente staat voor een deel in voor de inkomsten van het O.C.M.W. (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Werk). De toekenning van het bestaansminimum is slechts verplichtend voor een bepaalde groep van vreemdelingen. De totale uitkering van het bestaansminimum is door het O.C.M.W. terugvorderbaar van het Ministerie van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid. Het O.C.M.W. kan aan andere dan de gerechtigde vreemdelingen het bedrag gelijk aan het bestaans-

dezelfde of aangepaste wijze toegepast voor deze verenigingen ?

Heel wat gemeenten hebben in de gouden jaren een kulturele en sport-infrastructuur opgebouwd. De toegankelijkheid van deze infrastructuur voor migranten en hun verenigingen is niet verzekerd en opgelegd door de wetgever. Een ruime en goedwillige interpretatie van de dekretten ter plaatse is wel mogelijk.

Tenslotte vraagt een goed gemeentelijk integratiebeleid dat migranten kunnen participeren aan allerlei advies- en beheersorganen die in het gemeentelijk kultureel beleid voorhanden zijn.

De laatste maanden bracht een aantal praktijken een belangrijke opdracht van de gemeente in de aandacht. Het gaat om de *administratieve opdracht* in het kader van de uitvoering van een nationale wet en meer in het bijzonder de verblijfswetgeving.

minimum toekennen. Deze beleidsdaad is echter moeilijker omdat het bedrag niet volledig terugvorderbaar is en ze is slechts mogelijk als de gemeentelijke overheid wil bijpassen middels de goedkeuring van het O.C.M.W.-budget. In sommige gemeenten is deze gelijk-schakeling van financiële bijstand als een verworvenheid aangenomen. Daartegenover krijgt de financiële steun van het O.C.M.W. aan vreemdelingen in sommige gemeenten het karakter van een aalmoes.

Inzake het *kulturele beleid* zijn er drie belangrijke punten te vermelden : De gemeenten kunnen toelagen verlenen aan kulturele verenigingen. Daar deze toelagen fakultatief zijn laat dit aan gemeenten heel wat vrijheid. Zijn migrantenverenigingen uitgesloten van deze toelagen of niet ? Worden de criteria op

Eens te meer weigerden Brusselse gemeenten bepaalde vreemdelingen in te schrijven in de gemeentelijke registers. Hierdoor bevonden zij zich volledig in de onwettelijkheid. Gezien de huidige polemiek m.b.t. aanwezigheid van migranten op het gemeentelijke grondgebied zal ook de praktijk terzake bepalend zijn voor een lokaal integratiebeleid. Sommige burgemeesters stellen dat het aantal vreemdelingen in hun gemeente een tolerantiedrempel heeft bereikt. De stelling van een verzadiging is nergens wetenschappelijk noch praktisch bewezen. Er zijn gemeenten waar 50 % van de bevolking bestaat uit inwoners van niet-Belgische afkomst. Achter deze stelling gaat een andere schuil. Migrantengemeenschappen zijn overwegend ongeschoolde arbeiders. Degene die voor het instellen van een tolerantiedrempel

zijn verzetten zich tegen het feit dat hun gemeente overwegend door arbeiders wordt bevolkt. Zo bekeken zouden er allerlei drempels kunnen ingebouwd worden b.v.b. t.a.v. jongeren, gepensioneerden...

Een goed gemeentelijk migrantenbeleid heeft in tweede instantie oog voor de specifieke situatie van de migrantengemeenschappen. Omwille van een beperkte kennis van één van de landstalen, omwille van de on gepastheid van vroeger aangeleerde sociale vaardigheden en vooral omwille van het feit dat men geen stemrecht heeft, hebben migranten onvoldoende toegang tot de lokale sociale voorzieningen. Neem bijvoorbeeld de toegang tot de *sociale woningmarkt* van een gemeente. Zelden is het aantal migrantengezinnen dat sociale woningen betreft in verhouding tot hun aandeel in de lokale bevolking en in verhouding tot hun behoefte. Alleen in sommige gemeenten van de provincie Limburg tracht men bewust hieraan te verhelpen.

Een ander voorbeeld zijn de lokale gezondheidsvoorzieningen. Hoeveel verkeerde diagnoses zouden er al niet gemaakt zijn omdat de communicatie tussen hulpvrager en hulpverlener slecht verliep. Alleen de stad Antwerpen heeft hier wat ernstig ondernomen door de oprichting van een *Tolkendienst* en door het aanstellen van een *gezondheidsconsulent*.

Veel is hier door de gemeentelijke overheden niet ondernomen. Vaak bleef het bij tijdelijke experimenten.

Omwille van de kulturele identiteit van migrantengemeenschappen hebben deze specifieke behoeften vooral op het vlak van onderwijs en godsdienstbeoefening. Heeft een gemeentelijke overheid hier oog voor en is ze bereid hiervoor iets te ondernemen ?

Het voorgelegde evaluatieschema is een schema met veel vragen. Sommige gemeenten trachten deze vragen met een positieve ingesteldheid te beantwoorden, anderen sluiten de oren om de vragen niet te horen en nog anderen zijn botweg negatief ingesteld. Alleen de Belgische burger heeft bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen de verschillende opties inzake een integratiebeleid gehonoreerd. De verkozenen en vooral de burgemeesters en schepenen zullen het schema invullen de zes jaar dat zij aan de macht zijn. Hun bereidheid het toenemend racisme te keren zal blijken uit wat zij er tegen 1988 van zullen gemaakt hebben.

Antwerpen

80 % van de migranten van de provincie Antwerpen woont in de Antwerpse agglomeratie. De gemeenten waar zij voornamelijk wonen vallen samen met het nieuwe 'Groot-Antwerpen'. Daarbuiten vinden we nog enkele concentraties rond Mechelen en in enkele industriële situaties zoals Willebroek, Turnhout, Mol, Lier en Boom.

Spreading in Groot-Antwerpen

	Marokkanen	Turken	Spanjaarden	Italianen
Antwerpen	5113 (+343)	2980 (+246)	1672 (+9)	844 (-45)
Borgerhout	3612 (+233)	-	-	-
Hoboken	1365 (+28)	153 (-25)	-	-
Veurne	1153 (+84)	-	308 (-5)	131 (+10)
Berchem	752 (+68)	781 (+32)	-	150 (+13)
Wilrijk	556 (+43)	-	200 (-20)	-
Merksem	492 (+27)	-	-	-

(Bron : CBW-jaarverslag 1982 - gegevens op 31/12/81)

De stijging van de immigrantenbevolking is het sterkst, zoals vorige jaren ook het geval was, bij de Marokkanen en de Turken. Deze stijging ligt echter 3 tot 4 % lager dan het jaar voordien. In hoeverre hier reeds van een trent kan gesproken worden is onduidelijk en zal pas over enkele jaren kunnen blijken.

Het grootste deel van de migranten en hun gezinnen zijn Islamieten (Marokkanen en Turken). Hierin verschilt de samenstelling van de Antwerpse migrantenpopulatie van die op nationaal vlak, waar de Italianen de talrijkste groep zijn. Het zijn ook deze nationaliteiten die nog steeds het sterkst aangroeien.

Voor een analyse van de verkiezingspropaganda in Groot-Antwerpen beschikken we over de programma's van volgende partijen : C.V.P., E.L.A., P.v.d.A., P.V.V., S.P. en V.U.

De C.V.P. plaatst de aandacht voor "gastarbeiders" in het hoofdstuk "Welzijnsbeleid". Deze partij wil streven naar integratie en stelt dat het organiseren van taalkursussen hiervan een elementair onderdeel is. De aanwezigheid van tolken op gemeentelijk vlak, zowel bij de openbare als privé dienstverlenende sektor, wordt als een andere mogelijkheid gezien. Nadruk wordt gelegd op de noodzaak dat de gemeente informatie verstrekt via migrantenverenigingen, via vertrouwenspersonen uit de administratie of via vrijwilligers.

Hoewel een afzonderlijk hoofdstuk wordt besteed aan "Immigrantenbeleid", beschouwt ook E.L.A., (Eenhedenlijst Antwerpen) dit als een onderdeel van een totaal welzijns- en minderhedenbeleid. Als streefdoel stelt deze partij : de volledige deelname van migranten aan het maatschappelijk (gemeentelijk) gebeuren en erkenning van

de eigenheid van de migrantengemeenschappen, gekoppeld aan de evolutie naar een pluriforme samenleving. Hieraan worden concrete eisen gekoppeld zoals :

- de oprichting van een adviesraad voor migranten;
- de uitbouw van een tolkencentrum;
- de oprichting van gemeentelijke ont-haal- en schakelklassen met extra pedagogische begeleiding;
- het recht op sociaal wonen;
- openbare lektuurvoorzieningen;
- verbod van alle fascistische en racistische propaganda.

Bijzondere aandacht gaat overigens naar de migrantenvrouwen en haar achtergestelde positie. Hierbij wordt gevraagd de emanciperende activiteiten voor deze vrouwen te subsidiëren en de oprichting van een specifiek ontmoetingscentrum.

De P.v.d.A. is kort en bondig door haar onderschrijving van het N.C.O.S.-vijfpuntenprogramma "De derde wereld in de raadzaal". Hierbij wordt gevraagd naar :

- informatie en integratie van gastarbeiders en vluchtelingen;
- stemrecht voor de gastarbeiders op gemeentelijk vlak.

De P.V.V. zet menselijke waardigheid voorop en poogt de "uitheemse werkrachten" te integreren in de plaatselijke werk- en levensomstandigheden. Hiervoor wil deze partij bijzondere aandacht besteden aan de tweede generatie die ruime kansen tot deze integratie in de Antwerpse samenleving dient te krijgen.

"Antwerpen is en blijft een kosmopolitische stad, waar de opvang van de vreemdeling dient zo te geschieden dat we er onze eigenheid niet moeten bij inschieten", aldus het programma.

In de deelgemeente Borgerhout heeft de slogan van de plaatselijk P.V.V.-kandidaten "Borgerhout ja, Borgerokko neen !" voor het nodige kwaad bloed gezorgd.

De Brusselse partijen over vreemdelingen.

In haar verkiezingsfolder pleit de S.P. voor "Antwerpen, een verdraagzame stad", een stad waar alle bevolkingsgroepen en opinies vreedzaam naast elkaar bestaan, wars van alle diskriminatie en terrorisme. Het programma brengt respect op voor de rechten en plichten, de cultuur en leefgewoonten van de migranten. Ook deze partij streeft naar integratie mits wederzijdse eerbied voor de eigenheid. Konkreet zou dit gerealiseerd kunnen worden door : wederzijdse informatieverstrekking en taalcentra.

De V.U. tenslotte oordeelt dat Antwerpen een pilootfunctie te vervullen heeft inzake vreemdelingenbeleid. Deze partij wil niet weten van demagogische taal (met als voorbeeld de eis voor stemrecht) en staat een eerlijk en realistisch beleid voor, met als doel te beletten dat de culturele integriteit van de stad zou worden aangetast en de sociale harmonie zou worden versplinterd.

Ghetto-vorming dient te worden voorkomen door invoering van een toelaatbare procentuele verhouding Belgen - vreemdelingen.

De V.U. stelt immers dat "het verzadigingspunt in sommige wijken werd bereikt en zelfs overschreden" en dat "deze gevaarlijke toestand moet afgebouwd worden". Men meent voorts dat de wettelijke immigratievoorschriften correct moeten worden toegepast en dat de politiek actief de illegale tewerkstelling moet opsporen. In deze paragrafen wordt onduidelijkheid gekreëerd: de wettelijke voorschriften worden hier duidelijk aangehaald i.v.m. illegale tewerkstelling, maar daar waar het de inschrijving, verblijf en vestiging van migranten in de stad en de wijken betreft, neemt men het niet zo nauw met de wettelijke voorschriften en verwijst men zijdelings naar het art. 2d van de oude wet van 1952 over het aantal vreemdelingen in bepaalde gemeenten. De V.U. is voorts voorstander van de oprichting van een adviesraad in de deelgemeenten waar de noodzaak zich voordoet; van de inschakeling van het O.C.M.W.; van de inrichting van taalkursussen en aangepaste methodes in het onderwijs.

Kommentaar :

Zoals uit voorgaande verkiezingspropaganda blijkt is men in Antwerpen niet met het grof racistisch geslacht voor de dag gekomen. Het blijft allemaal nog vrij netjes. "Borgerokko" daargelaten. Een reden hiervoor is waarschijnlijk dat het opgaan van de verschillende deelgemeenten in het Groot-Antwerpen ieders aandacht heeft opgeëist en daar veel zwaarder politieke belangen dienden verdedigd te worden dan het al dan niet schimpen op een publiek dat toch geen stemrecht heeft. De fusies leveren dan toch iets op !

Hét kenmerk van de verkiezingscampagne in de Brusselse agglomeratie is dat zij een racistische inslag had. Dit kwam steeds meer tot uiting naargelang de verkiezingsdag naderde en leidde soms tot een werkelijk racistisch opbod tussen verschillende kandidaten. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan "lettre ouverte à la canaille" van kandidaat Lismonde in Vorst, maar ook aan de verkiezingsaffiches die vreemdelingen als het grote probleem afschilderde dat verkrotting, delinkwentie en de rampzalige financiële situatie van de gemeenten van de Brusselse agglomeratie zou veroorzaken.

Reeds maanden voor de verkiezingen hadden een aantal burgemeesters echter acties ondernomen tegen vreemdelingen. Wij denken aan een aantal artikels in de gemeentebladen en de weigering en bemoeilijking van inschrijving van vreemdelingen in de gemeentelijke bevolkingsregisters.

Deze acties hadden een dubbel doel :

In tegenstelling tot de verkiezingspamfletjes vindt men in de partijprogramma's een analyse of poging tot analyse van de oorzaken en gevolgen van de grote aanwezigheid van vreemdelingen in de Brusselse agglomeratie. Deze programma's zijn meestal het resultaat van de werkzaamheden van een werkgroep die een hele tijd voor de verkiezingen werd samengesteld. Men zou dan ook mogen verwachten dat het resultaat een genuanceerde en gefundeerde analyse zou zijn.

Uit de gebeurtenissen van de laatste maanden blijkt dat de inhoud van dit programmapunt niet door alle partijleden onderschreven wordt. Er bestaan binnen verschillende partijen afwijkende standpunten van gemandateerden, koplopers en dissidenten.

De Franstalige partijen :

F.D.F.:

Volgens het FDF heeft de centrale staat een inkoherente en kortzichtige immigratiepolitiek gevoerd. Zij heeft de lokale besturen geen middelen gegeven om de problemen die eigen zijn aan een grote immigratie van vreemdelingen - in het bijzonder in de Brusselse agglomeratie - aan te pakken en heeft hun werking dan ook geparalyseerd. Dit heeft een gevoel van ongerustheid bij de bevolking opgewekt.

De FDF eist een effectieve immigratie-

Enerszijds wijzen op de vermeende moed van de burgervaders om tegen de nationale regering in het "vreemdelingenprobleem" aan te pakken om zo stemmen te winnen op de rug van een niet-stemgerechtigde bevolkingsgroep. Anderszijds de schuld voor problemen zoals het bankroet der gemeenten, de stijging van de delinkwentie, de verkrotting van bepaalde wijken en de verarming van hun bevolking, die door de economische crisis maar ook door een slecht financieel beheer en prestigebeleid van bepaalde gemeentebesturen veroorzaakt werden te schuiven op de grote aanwezigheid van vreemdelingen.

In het hiernavolgend artikel onderzoeken wij eerst de partijprogramma's op agglomeratievlak. In een tweede deel gaan wij in op de verkiezingscampagne zoals die gevoerd werd in drie gemeenten met een belangrijk percentage vreemdelingen in hun bevolking, namelijk : Schaarbeek, Sint-Joost-ten-Node en Brussel-stad.

stop met een strikte toepassing van en controle op de gezinshereniging en de bestrijding van de klandestiene immigratie.

Voor de regelmatig in België verblijvende immigranten stelt de FDF voor een integratiebeleid te voeren en de verdwijning van ghettos te bewerkstelligen, de beroepsopleiding te verbeteren en onthaalklassen te veralgemenen.

De integratie zou bevorderd moeten worden door de naturalisatie te vergemakkelijken veeleer dan door de toekenning van stemrecht.

P.S.

De Brusselse federatie van de PS onderschrijft de opties van het PS congres van 4 oktober 1981, maar wenst haar positie te verduidelijken wat de problemen betreft die de immigratie in Brussel stelt.

Zij stellen voor :

1. Op nationaal, gemeenschaps- en regionaal vlak :

- Het behoud en de effectieve toepassing van de immigratiestop. De visumplicht dient heringevoerd voor niet E.G.-ers.
- De klandestiene tewerkstelling moet bestreden worden door controle en sanktionering van werkgevers.
- Een strikte toepassing van de wet van 15/12/1980 o.a. wat de gezinshereniging betreft. De gezinshereniging moet gecontroleerd worden en misbruiken gesanktionerd.

2. Op het lokale vlak :

- de gemeenten moeten bijkomende financiële middelen krijgen om een harmonieuze samenleving tussen Belgen en buitenlanders te bevorderen.
- de huisvesting van migranten moet verbeterd worden en ghettovorming voorkomen. Dit veronderstelt de spreiding van de migrantenbevolking over het heel Belgisch grondgebied rekening houdend met het recht van eenieder die regelmatig in België verblijft om vrij zijn woonplaats te kiezen.
- er moeten maatregelen getroffen worden om de pedagogische achterstand van migrantenkinderen te verhelpen.
- de gewestelijke overheden moeten de lasten veroorzaakt door een grote concentratie van vreemdelingen vergoeden aan gemeenten en O.C.M.W.'s. De gemeenten moeten handelen binnen het kader van hun bevoegdheid.
- de nationale overheid moet de administratieve uitgaven betalen die voortvloeien uit de nationale vreemdelingenreglementering.

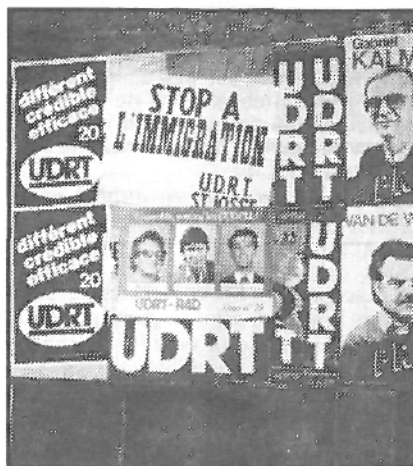
P.S.C.

Volgens de PSC die een uitvoerige nota samenstelde betreffende de aanwezigheid van migranten situeren de verantwoordelijkheden zich op vier niveau's : het nationaal, het gemeenschaps-, het gewestelijk en het gemeentelijk niveau. Door de grote concentratie van vreemdelingen in Brussel heeft dit probleem een uitgesproken regionaal karakter. Eventuele oplossingen moeten aan deze realiteit beantwoorden.

De PSC klaagt het ontbreken van een coherente immigratiepolitiek aan. (Men had de vreemdelingen moeten voorbereiden op hun nieuw leven en beroep en denken aan de problemen die voor de Belgische bevolking voortvloeien uit een grote inplanting van vreemdelingen.)

De PSC eist dan ook :

- een effectieve toepassing van de immigratiestop en bestrijding van de klandestiene immigratie.
- dat gemeenten met een groot percentage vreemdelingen de inschrijving van vreemdelingen zouden kunnen weigeren en dat deze inschrijving in andere gemeenten zou vergemakkelijkt worden.
- dat er een einde zou komen aan de discriminatie bij de R.V.A. wat het leren van de twee landstalen betreft.
- dat de beschikbare financiële middelen voor de immigratieproblemen effectief zouden aangewend worden en dat de gemeenten met een grote aanwezigheid van migranten financieel zouden gesteund worden door de nationale overheid.
- het zoeken van financiële middelen om emigratie te bevorderen.

In de mate dat de immigrant zijn plichten nakomt en hij de regels eerbiedigt is de PSC van oordeel dat de immigrant op voet van gelijkheid met de Belgen moet behandeld worden. De PSC stelt dan ook op gewestelijk vlak de volgende maatregelen voor :

- de verbetering van de huisvesting van migranten.
- het opvangen van de pedagogische achterstand van migrantenkinderen.
- een bijzondere aandacht voor migranten wat gezondheidszorg betreft.
- het beperken van het aantal werkloze vreemdelingen in de Brusselse agglomeratie door niet-discriminerende maatregelen enerzijds en het beletten van de vestiging van werklozen in België anderzijds.
- een betere voorlichting en een strikte toepassing van de reglementering die voor zelfstandigen geldt.
- een preventieve actie ten voordele van migrantenjongeren, die het meest bloot staan voor het gevaar van criminaliteit omwille van hun aantal, hun relatieve marginalisering en hun gevoel van onzekerheid wat hun toekomst betreft.
- het herwaarderen van de gemeentelijke adviesraden voor vreemdelingen,

om een dialoog met de gehele migrantenbevolking te realiseren.

- het vergemakkelijken van de naturalisatie. De toekenning van stemrecht lijkt de PSC voorbarig.

P.R.L.

Ook de PRL heeft een uitvoerig rapport opgesteld en wijst er op dat de ongeordende en ongecontroleerde immigratie van de laatste jaren een bedreiging betekent voor onze instellingen en bevolking. De financiële situatie van de staat en gemeenten verslechterde erdoor in belangrijke mate en de criminaliteit nam op onrustwekkende wijze toe.

De PRL stelt dan ook :

- dat vreemdelingen wisten dat hun verblijf van beperkte duur was. Zij zouden dan ook geen aanspraak mogen maken op werkloosheidsuitkeringen, maar naar hun land van herkomst moeten teruggestuurd worden op het einde van hun tewerkstelling.
- kinderbijslag voor Marokkaanse kinderen die in het buitenland verblijven zou afgeschaft moeten worden.
- de gezinshereniging moet restrictief toegepast worden slechts op voorwaarde dat er voldoende huisvesting is.

- de vreemdelingen zouden aan de basis liggen van veel "kleine misdadigheid" zodat er bij de Belgische bevolking een gevaarlijk gevoel van onzekerheid en zelfs paniek ontstaat.
- de PRL wijst categoriek stemrecht voor migranten af.

Zij moeten de wil tot integratie maar tonen door zich te laten naturaliseren. Daarenboven stelt de PRL nog een groot aantal maatregelen voor zoals een controle op de bestaansmiddelen, een verwijdering van delinquenten en werklozen, de beperking van de gezinshereniging en de herinvoering van een mogelijke beperking van de inschrijving van vreemdelingen op gemeentelijk vlak.

Het is opvallend dat de verschillende partijen het op een aantal punten vrijwel eens zijn.

De aanwezigheid van een grote concentratie vreemdelingen bezorgt de Brusselse gemeenten zeer grote problemen inzake financiën, veiligheid op straat, ghettovorming en verkrotting. De nationale overheden hebben een ongecontroleerde en ongeordende immigratie geduld en plaatselijke overheden die hierbij geen inspraak hadden krijgen de lasten die hieruit voortvloeien.

Alle partijen wensen een effectieve toepassing van de immigratiestop van 1974, een strikte toepassing van de gezinshereniging, de bestrijding van de klandestiene immigratie, een spreidingsbeleid t.o.v. de migranten. Zij wijzen stemrecht af en pleiten voor de naturalisatie als vorm van integratie.

De gemeenten moeten meer geld krijgen om de problemen aan te pakken. Het is opvallend dat de PRL meer de nadruk legt op repressieve controlemaatregelen dan de andere partijen die meer aandacht hebben voor positieve integratieve maatregelen op het vlak van huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg,...

Dit is vrij logisch daar de PRL vanuit het standpunt vertrekt van noodzakelijkerwijze tijdelijke aanwezigheid van vreemdelingen waarvoor omwille van de crisis in feite geen plaats meer is in België, terwijl de andere partijen zien dat de aanwezigheid van een groot aantal vreemdelingen in België niet meer tijdelijk is maar definitief.

Wij menen dat hogervermelde politieke partijen zich in hun analyse van de problemen van de Brusselse agglomeratie grotendeels vergissen. Zij leggen tezeer de nadruk op de aanwezigheid van vreemdelingen als oorzaak van deze problemen enerszijds omdat zij hierdoor kunnen inspelen op de publieke opinie, anderszijds omdat zij zo de aandacht kunnen afleiden van hun eigen verantwoordelijkheid. Een aantal gemeenten hebben weinig of geen geld besteed aan renovatie, onderwijs en integratiebevorderende maatregelen maar

aan prestigeprojecten die ze nu nog steeds moeten afbetalen.

Naar onze mening zijn de problemen in de Brusselse agglomeratie niet op de eerste plaats "vreemdelingen"-problemen maar sociale problemen, die in elke grootstad voorkomen en door de economische crisis nog aanzienlijk verscherpt zijn. Verkrotting van wijken, verarming van de bevolking en delinquentie zijn op de eerste plaats problemen van kansarmoede. Het vreemdelingen-aspect komt slechts op de tweede plaats als een bijkomend element met problemen zoals gebrekkige taalkennis, racisme bij de toekenning van huisvesting en werk.

De nederlandstalige partij :

De Vlaamse partijen in Brussel hadden geen bijzonder luik in hun programma betreffende de aanwezigheid van migranten in de Brusselse agglomeratie. Zij sluiten zich aan bij de voorstellen van hun nationale besturen. Hiervan geven wij hierna een beknopt overzicht. De Vlaamse aanwezigheid blijft voor deze partijen de eerste prioriteit. Toch hebben een aantal gemeentelijke partijafdelingen het niet kunnen laten mee te doen aan het electoraal opbod betreffende vreemdelingen en immigratie.

C.V.P.

De CVP gaat uit van de vaststelling dat de meeste immigranten definitief in België zullen blijven.

Vanaf een 10 % vreemdelingen in de bevolking van een gemeente zou er een actief integratiebeleid gevoerd moeten worden. De rol van de gemeenten is doorslaggevend voor het slagen van deze integratie.

De adviesraden moeten geherwaardeerd worden en adviezen kunnen geven betreffende alle problemen die vreemdelingen aanbelangen zoals huisvesting, onderwijs, jeugdwerking,...

Er moet een regelmatig contact zijn tussen adviesraad en het gemeentebestuur. Het gemeentelijk migrantenbeleid moet een onderdeel zijn van een totaal welzijns- en minderhedenbeleid met als basiswaarden gelijkwaardigheid, solidariteit, algemeen welzijn en zelfbeschikking.

Het doel van dit migrantenbeleid moet de volledige deelname van de migranten aan het maatschappelijk (gemeentelijk) gebeuren. Contact tussen Belgen en vreemdelingen dient bevorderd. En de huisvesting van migranten dient verbeterd te worden en de schoolachterstand van migrantenkinderen verholpen.

P.V.V.

De PVV besteedt in haar programma geen bijzondere aandacht aan migranten.

V.U.

De Volksunie is van mening dat de immigratiestop strikt moet toegepast worden.

De vreemdelingen, die de bedoeling hebben zich hier blijvend te vestigen, moeten in de Vlaamse gemeenschap opgenomen worden. Zij hebben recht op eigenheid en gelijkwaardige ontplooiingskansen. Er moeten dan ook gepaste maatregelen getroffen worden op het vlak van huisvesting, gezondheidszorg, geneeskunde, zelf-organisatie, enz.

Adviesraden moeten opgericht worden die van de gemeenten de nodige financiële middelen krijgen en de naturalisatie moet aangemoedigd worden zonder dat dit het verlies zou betekenen van de individuele religieuze-kulturele eigenheid.

R.A.D.

De migrantenproblematiek werd niet in hun programma behandeld.

K.P.B.

Informatieuitwisseling aanmoedigen tussen de Belgische en migrantengemeenschappen.

- strenge toepassing van de wet op het racisme.
- in het vooruitzicht van stemrecht oprichting en herwaardering van adviesraden.

Kommentaar

De aandacht die door de Vlaamse partijen in de programma's werd besteed is eerder beperkt. Wel is het opvallend dat een aantal partijen de rol van de gemeente in het integratieproces van vreemdelingen als doorslaggevend beschouwen.

Zij gaan er van uit dat de aanwezigheid van migranten in België een definitief vaststaand feit is.

De verkiezingsstrijd op gemeentelijk vlak

De burgemeesters van de Brusselse agglomeratie waren overeengekomen de immigratieproblematiek niet voor verkiezingsdoeleinden te misbruiken. Toen dit echter door een van hen, verbroken werd was het hek van de dam. Dit leidde tot een waar racistisch opbod. De muren van de gemeenten werden volgeplakt met affiches die in hun afwijzing van vreemdelingen duidelijk waren. De verkiezingspamfletjes spraken een gelijkwaardige taal.

SCHAARBEEK

oppervlakte : 815 ha
bevolking op 1.03.81 : 106.754
vreemdelingen : 36.747 of 33.89 % van de bevolking.
relatief deel van de belangrijkste nationaliteiten :
Turken : 48 %
Grieken : 22 %
Marokkanen : 22 %
Spanjaarden : 8 %
Een kort overzicht van de politiek t.o.v. vreemdelingen de laatste zes jaar.

Men kan wel stellen dat na de lokettenkwes- tie in 1975 de strijd tegen de Vla- mingen in Schaarbeek de plaats geruimd heeft voor de strijd tegen de vreemde- lingen.

Voornamelijk Turken en Marokkanen worden hier gevisieerd omdat zij het meeste problemen opleveren. Tijdens de gemeenteraad van 24 novem- ber 1977 eiste de heer R. WERION, lid van de FDF, dat de immigratie volledig zou gestopt worden zowel op gemeen- telijk als op nationaal niveau. In 1979 richt burgemeester Nols via het gemeentelijk blad Schaarbeek info een "oproep tot de immigranten". Hij wees erop dat : "U bij onze bevolking een zorgeloosheid voorbracht inzake de reinheid der stra- ten", "de kinderen ontspannen zich gans natuurlijk in de straten en op de openbare pleinen, aldus de rust van de bevolking storend", en hij kondigt ver- scherpte politiecontroles aan.

In september 1981 besliste het College van Burgemeester en Schepenen geen niet-E.G.-vreemdelingen meer in te schrijven in het vreemdelingenregister van de gemeente. Er zou immers een to- lerantiedrempel bestaan die niet mag overschreden worden. Een te groot per- centage aan vreemdelingen in de bevol- king van de gemeenten zou onvermijde- lijk leiden tot ondraaglijke spanningen, delinkwentie en xenofobe reacties.

In een perskonferentie kondigde Nols eveneens aan over een adressenbestand van 2500 woningen te beschikken die ongezond of overbevolkt zouden zijn en grotendeels door migranten bewoond.

Deze woningen zouden ongezond ver- klaard worden en de bewoners zouden moeten verhuizen. Op 28 oktober 1982 besliste de gemeen- teraad een aantal belastingen op be- roepskaarten, arbeidskaarten en ver- blijfsdokumenten die op dit ogenblik van 0 tot 100 frank kosten op te trekken tot soms 1000, 2000 en zelfs 5000 frank.

Verkiezingspropaganda van de lijsten die in de gemeente opkwamen. Zoals U waarschijnlijk reeds vermoede- de, de immigratieproblematiek werd het verkiezingsthema bij uitstek in Schaarbeek.

De partij van burgemeesters Nols, 'Nouvelles orientation aux libertés Schaarbeekois', N.O.L.S., ging er prat op "het enigste gemeentebestuur te zijn dat handelt en zal blijven handelen tegen de immigratie, om Schaarbeek te- rug te geven aan de Schaarbeekenaars". Deze partij had een Vlaming op haar lijsten opgenomen om er duidelijk op te wijzen dat de gemeenschappelijke vij- and de vreemdelingen zijn.

Deze stelling sloeg duidelijk aan bij de kiezer. De partij N.O.L.S. haalde meer dan 50 % van de stemmen en won twee zetels. Het kartel van Vlaamse partijen verloor een zetel.

Er kwam in Schaarbeek ook een antira- cistische tweetalige lijst op; democratie zonder grenzen - démocratie sans fron- tière. Deze lijst werd samengesteld door een aantal basisgroepen en progressieve partijen maar wist geen zetel te behalen. Zij behaalde zelfs iets minder stemmen dan de RAD - UDRT die echter ook geen zetel behaalden.

Behalve de S.P., die niet over de vreem- delingenproblematiek sprak, konden de overige leden van het Vlaams kartel het niet nalaten te vermelden dat ook zij van mening waren dat het immigratiepro- bleem moet aangepakt worden.

De P.S. voerde een verkiezingskampan- je onder het motto : 10 jaar FDF be- stuur hebben gemaakt dat 25000 mede- burgers Schaarbeek verlaten hebben. Verder wijzen ze er op welke maatree- len tegen de immigratie genomen moe- ten worden zonder te spreken van de po- sitieve integratieve maatregelen die op- genomen waren in het P.S.-programma. De P.S.C. wijst er op dat zij zich steeds moedig en ondubbelzinnig uitgesproken hebben betreffende de immigratiepro- blematiek. Zij herhalen daarenboven hun standpunten uit hun agglomeratie- programma.

De P.R.L. hernam de voorstellen van zijn verkiezingsprogramma onder het motto : "oui à l'avenir de Schaarbeek, non à l'immigration." De verkiezingen waren een groot succes voor uittredend burgemeester Nols, die een coalitie

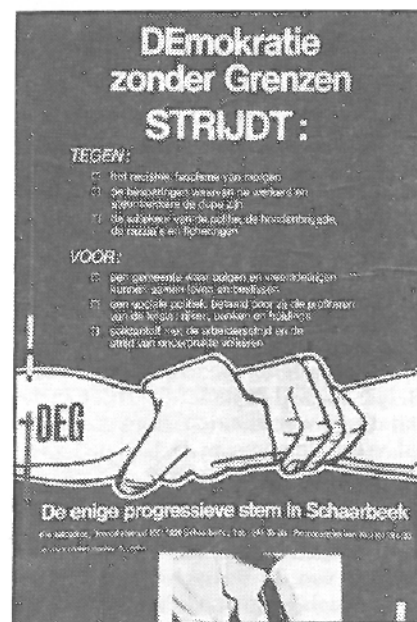
sloot met de P.R.L. en de P.S.C.. Naar verluidt was één van de coalitievoor- waarden de ondersteuning van de poli- tiek t.a.v. vreemdelingen van de burge- meester.

Hij liet er trouwens geen gras over groeien. Bij de installatie van de ge- meenteraad kondigde hij de sluiting van 9 scholen in laag Schaarbeek, zoge- naamd om budgettaire redenen. In deze scholen zijn er ongeveer 80 % migran- tenkinderen. Daartegenover hoorde men in de gangen van het gemeentehuis de nieuwe schepen voor Vlaamse Za- ken, Van Gompel, beloven dat hij van een heroprichting van een Vlaamse ge- meenteschool een erezaak zou maken.

BRUSSEL-stad

oppervlakte : 3.292 ha
aantal inwoners : 141.901
op 1.01.81
vreemdelingen : 39.289 of 27.80 % van de bevolking.

In Brussel kwamen 17 partijen op. Hoe volumineus en tevens onvolledig de in ons bezit zijnde verkiezingspropaganda

ook was, een analyse van het punt "vreemdelingen" is vlug gemaakt. Het grootste deel van de aandacht ging im- mers naar de strijd tussen uittredend burgemeester Van Halteren en, uit zijn onschendbaarheid ontheven parlemen- tair, Vanden Boeynants. De Vlaamse partijen (S.P., V.U., Kristen-Demokra- ten, Liberaal-Demokraten en P.V.V.) reppen met geen woord over de immi- gratieproblematiek. Zij worden hierin gevolgd door hun Franstalige collega's van het F.D.F. en de P.S..

Bij de tweetalige partijen is er de veras- sende gematigheid van RAD-UDRT, die er in zijn programma geen afzonder- lijk punt van maakt. Onder het punt "veiligheid" vinden we echter de vol- gende bedenking : "De delinkwentie heeft verschillende oorzaken : ekon- omische moeilijkheden, familiale to- standen, culturele verschillen..." Het aantal vreemdelingen in de gemeente zou ook best beperkt worden.

Het zevende punt van de P.S.C.-C.V.P. dat onder de leiding van Vanden Boey- nants op kwam handelt specifiek over vreemdelingen. Zij stellen de huidige laksheid aan de kaak en wijzen er op dat het niet in de mogelijkheden van de stad ligt om de immigratieproblematiek op te lossen, maar dat dit de taak is van de na- tionale regering. De stad zal echter krachtadig, maar humaan optreden in het kader van haar eigen bevoegdhe- den. P.v.d.A. en R.A.L. houden zich aan de nationaal ingenomen standpun- ten die duidelijk antiracistisch zijn. In de propaganda van uittredend K.P.B.- gemeenteraadslid, J. Moins, wordt niets over vreemdelingenproblematiek ge- schreven. Waarschijnlijk geldt ook hier het nationale standpunt.

A.G.A.L.E.V. besteedt een afzonder- lijk punt aan "immigranten in Brussel". Volgens hen is de integratie van immi- granten voor de toekomst van de stad Brussel van het allergegrootste belang. Ghetto-vorming dient vermeden om te voorkomen dat het centrum volledig zou leeglopen.

Tot onze spijt beschikken wij niet over de propaganda van E.C.O.L.O., U.D.B., ECO-Brux., F.N.K. en R.P.R. - K.V.V.. Ten laatste dan nog de lijst P.R.L.-I.C. (Interêts communaux), de lijst van uittredend burgemeester Van Halteren. Bij deze partij stelt men verdere konkretisering van de racis- tische propaganda verspreid over de ag- glomeratie vast.

Met uitzondering van E. Klein (2de kan- didaat) zijn de heren Van Halteren (1ste kandidaat), Snyers d'Attenhoven (3de kandidaat) en Michel (4de in de rij) de duidelijke vertolkers van een racistische ingesteldheid.

SINT-JOOST-TEN-NODE

Oppervlakte : 113,35 ha
aantal inwoners per 1.3.81 : 20.381
aantal vreemdelingen : 10.444 of 48,87 %

De belangrijkste opkomende lijst was ongetwijfeld de lijst Sint-Joost-ten-No- de, de lijst van uittredend P.S.-burge- meester Cudell en Vlaamse kartellijst. Het leitmotif van de elektorale publi- citeit was : "Sint-Joost ontvolkt, want het is een onleefbare gemeente aan het wor- den. Het ogenblik is gekomen om Sint- Joost leefbaar te maken voor de bevol- king en de toekomstige bevolking". Hierbij denkt men duidelijk niet aan mi- granten die niet als een deel van de be- volking worden beschouwd. Immigratie wordt onder een ander hoofdstuk dan bevolking behandeld.

Volgens deze partijen dient het aantal migranten in de gemeente beperkt te worden. De lijst S.J.T.N. wijst er onder andere op dat ze er voor gezorgd hebben dat er slechts 2 % inwijkelingen zijn in de woningen die aan de gemeente toe- behoren of aan de plaatselijke maats- chappij voor sociale woongeleghen- den.

In het programma van kartel vindt men o.a. :
het zal weer goed zijn in Sint-Joost te wonen.

- door de beperking van het aantal mi- granten.
- door de beperking van milieuvervui- ling.

Vreemdelingen vormen het kernpunt

van de propaganda van RAD-UDRT. Zij brengen niet op aan de gemeente be- halve moeilijkheden. De veiligheid moet door een toegenomen politiecon- trole heringevoerd worden en de inschrijving van nieuwe vreemdelingen geweigerd.

De P.R.L. pleit er voor dat het aantal in de gemeente ingeschreven vreemdelin- gen dient beperkt te worden. Voor Sint- Joost zou 20 % een maximum zijn. Dit zou de enige manier zijn om de integra- tie van de vreemdelingen mogelijk te maken en de xenofobe reacties van de Belgische bevolking in te dijken.

De V.U. verdedigt het standpunt dat vreemdelingen geen stemrecht maar een adviesrecht moeten krijgen. Zij gaan uit van de vaststelling dat de mees- te vreemdelingen hier definitief zullen blijven. Nieuwe immigratie moet echter omwille van de hoge werkloosheid stop- gezet.

De Volksunie pleit er voor dat er naast een franstalige en nederlandstalige ge- meenteraad er een adviserende ge- meenteraad voor vreemdelingen zou komen, bevoegd voor alle aangelegen- heden die hen aanbelangen.

Besluit

Zoals wij reeds in de inleiding stelden : De verkiezingskampanje in de Brussel- se agglomeratie had een duidelijke ra- cistische inslag. Naargelang de verkie- zingsdag naderde verergerde dit. En dit blijkt dan ook duidelijk uit de plaatselij- ke verkiezingsdrukwerken en affiches.

De aanwezigheid van vreemdelingen wordt als het grote probleem van de Brusselse agglomeratie beschouwd. Zij worden niet beschouwd als een deel van de bevolking die evenzeer te leiden heeft als de Belgische bewoners onder economische crisis en de typische groot- stadsproblemen van de Brusselse aggro- meratie.

Men kan zich afvragen of de Brusselse politici geen "self-fulfilling prophecy" aan het verwezenlijken zijn. Het brand- merken van vreemdelingen als delin- kwenten, verkrotters van huizen, weige- raars van integratie,... in plaats van de sociale problemen waarmee zowel de Belgische als de buitenlandse kansarme bevolking te kampen heeft aan te pak- ken, zou men de aangeklaagde proble- men wel eens veel erger vormen kunnen doen aannemen.

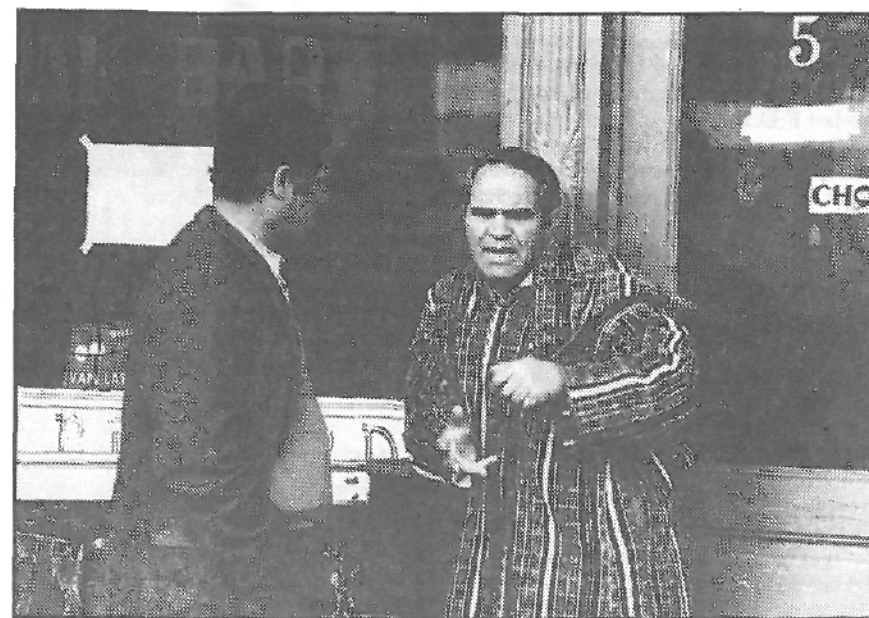
Een tweede besluit is dat meer dan ooit stemrecht voor vreemdelingen nodig is. Indien de vreemdelingen op gemeen- telijk vlak politieke medezeggenschap hadden zou men hun aanwezigheid niet politiek misbruiken en er ongetwijfeld een politieke wil bestaan om werk te maken van een aantal problemen waar- mee zij geconfronteerd worden.

De Gentse aanpak

Op 31/12/1981 telde men in Gent 237.687 inwoners waarvan 13.760 vreemdelingen (1). In deze groep zijn niet E.E.G.-onderdanen het sterkst vertegenwoordigd, vooral door Turken (5816) en Marokkanen (1082) en in mindere mate door Tunesiërs (529), Algerijnen (470) en Spanjaarden (368). Onder de E.E.G.-landen vindt men vertegenwoordigers van Nederland (1462), Frankrijk (1078), Italië (475), West-Duitsland (435) en het Verenigd Koninkrijk (307). Andere vreemdelingen zijn afkomstig uit verscheidene gebieden maar hun aantal overschrijdt zelden de 50 à 60 individuen.

Er dient nog opgemerkt te worden dat deze cijfers voor het eerst sedert jaren een lichte daling vertonen tegenover de getallen van het vorig jaar. In 1980 waren er inderdaad nog 14.079 vreemdelingen ingeschreven te Gent. Deze daling weegt meer door bij mannen dan bij vrouwen. Het is echter nog te vroeg om hiervoor een exacte oorzaak te vinden. De gegevens van 1982 zullen aanwijzen of deze tendens zich bevestigt of integendeel van voorbijgaande aard is. Uit de statistieken blijkt dus dat 42 % van het totaal aantal vreemdelingen de Turkse nationaliteit bezit terwijl 62 % afkomstig is uit niet E.E.G.-landen. Evenals in andere steden hebben deze migranten zich geconcentreerd in bepaalde kansarme wijken (b.v. de wijken Sluizeke-Muide of Brugsepoort) waar zij wegens het slechte woonbestand gemakkelijk aan goedkope woningen konden geraken. Konfliktsituaties tussen autochtone en niet-autochtone bevolking bleven dan ook niet lang uit en trokken de aandacht van het in 1977 nieuwe verkozen Kollege van Burgemeester en Schepenen (een coalitie C.V.P.-S.P.).

Een studie van het Seminarie voor Toegepaste Economie bij de R.U.G. (2), in opdracht van de Schepenen van Stadsontwikkeling en Openbare Werken gaf voor het eerst een gedocumenteerd overzicht van de problematiek in de wijk Sluizeke-Muide (22% migranten) en kon als basisdocument dienen voor het zoeken naar oplossingen. Uit het rapport bleek dat dringende maatregelen hoefden genomen te worden in verband met onderwijs, sociale hulpverlening en huisvesting.

Overzicht van de verwezenlijkingen van het Stadsbestuur tussen 1977-1982

Alhoewel het aantal migranten in de Gentse agglomeratie vooral sedert 1973-74 toenam, had men vanwege het toenmalig stadsbestuur weinig of geen aandacht geschonken aan deze nieuwe problematiek. De dienstverlening gebeurde vooral via privé-initiatief en het in 1971 opgerichte Provinciaal Integratiecentrum, maar bleef uitermate beperkt. Konkrete en onmiddellijke oplossingen waren o.m. wegens het gebrek aan ervaring niet voor handen. Om aan de eerste noden tegemoet te komen werd vanaf mei 1977 een verbindingsman-tolk aangesteld (3). De initiatieven van het schepenkollege bleven hiertoe niet beperkt. Men kan ze grotereels onderbrengen in drie deelgebieden welke nauw met elkaar verbonden zijn.

1. Op het vlak van het **Stedelijk Onderwijs** hebben de inspanningen van de betrokken Schepenen zich vooral gericht naar de kleuter- en de basisschool (tijdens het schooljaar 1982-83 respectievelijk met 20,5 en 20,7 % migrantenkinderen). Via het Pedagogisch Centrum en in samenwerking met de inspectie en de direkties werden een aantal projecten tot stand gebracht zoals: het opvangen van kleuters in kleinere

groepen in die scholen met een groot percentage migrantenkinderen, aangepaste programma's en activiteiten, het aanstellen van Turkse leerkrachten voor het "bi-cultureel" aspect van het onderwijs, flexibele klasgroepen in het L.O. met mogelijkheid tot het volgen van taallessen op eigen niveau, Islamonderricht, Turkse taal- en cultuur cursussen voor aspirant leerkrachten en geïnteresseerd personeel, en ten slotte het aanwerven van kontaktpersonen en tolken voor het schoolmaatschappelijk werk.

Al deze maatregelen hebben geleid tot een ontegensprekelijke verbetering van de onderwijssituatie van migrantenkinderen. Anderzijds mag gesteld worden dat bepaalde problemen zoals spreiding (bepaalde scholen hebben 90 tot 100 % migranten), de toename van het aantal concentratiescholen en de doorstroming van het lager naar het middelbaar onderwijs nog geen voldoende oplossing hebben kunnen krijgen. Er zal ook moeten gezocht worden naar tegemoetkomingen aan de wensen van Noord-Afrikaanse ouders die tot nu toe niet aan bod komen in het pakket van al deze initiatieven.

2. Eén van de grootste noden waarmee de migranten te kampen hebben, is de **huisvesting**. Sedert 1977 werden bepaalde wijken door het stadsbestuur aangepakt om sanerings- en renovatieprojecten door te voeren.

Diverse oplossingen werden gezocht voor de herhuisvesting van Turkse gezinnen welke in de te saneren panden verbleven. Eén van de voorstellen van de bevoegde Schepenen was het huren onder huurwaarborg van de Stad (4). Vervolgens werden leegstaande stadswoningen aan deze families aangeboden. Evenals in het onderwijs opteerde men voor een spreiding van de migranten (5) over heel de bevolking zonder dat men hiervoor echter over de nodige middelen beschikte. De renovatieprojecten hadden tot positief gevolg dat groen- en speelruimte eindelijk plaats vonden in kansarme wijken. Inzake huisvesting zal de komende coalitie aandacht moeten schenken aan de moeilijkheden die grote gezinnen ondervinden bij het zoeken naar een degelijke woonst. Men zal moeten afzien van de uitzichtloze politiek migranten huizen te verhuren welke bestemd zijn voor de afbraak en tenslotte zou er door degelijke begeleiding en informatie gezorgd kunnen worden dat bepaalde huisvestingsmaatschappijen minder weigerachtig staan tegenover vreemdelingen.

3. Op voorstel van de Schepenen van Sociale Zaken en Volksgezondheid werden sedert maart 1980 in enkele Gentse wijken, waar de maatschappelijke problemen groter waren dan elders, een aantal centra opgericht welke tot doel hebben de **sociale hulpverlening** dichterbij de buurtbewoners te brengen. De noodzaak van dergelijke centra werd reeds aangestipt door andere gemeentelijke verantwoordelijken in de loop van mei 1978 (6).

De migranten en de verkiezingspropaganda voor oktober 1982

In het programma van de meeste partijen werd het thema van de migranten ondergebracht in een aantal traditionele propagandarubrieken zoals: onderwijs, sociaal hulpbetoon, enz.

De C.V.P. benadrukte het feit dat "migrantengezinnen de kans moeten krijgen om goede en betaalbare woningen te huren buiten de concentratiewijken" en uitte kritiek ten opzichte van de wijkcentra "welke zich thans te éézijdig opstellen maar een meer bemiddelende rol dienen te spelen ter bevordering van integratie, ook niet migrantengezinnen moeten in deze centra terecht kunnen" (7). Verder verwacht de C.V.P. veel heil van het volgen van Nederlandse taallessen door migranten.

De S.P. volgt in grote lijnen de opties van de C.V.P. maar legt ook het accent

op de samenwerking met migrantenorganisaties ter emancipatie van de Turkse vrouwen en wenst een verdere uitbouw van de wijkcentra. De S.P. stelt ook "een humaan oplossen, met respect van elk leefgemeenschap, van het migrantenprobleem in het onderwijs" (8) voor.

De P.V.V. kant zich tegen het feit dat de integratie-inspanningen steeds gedragen werden door het stedelijk onderwijsnet "de huidige apartheidspolitiek van de vrije scholen moet doorbroken worden" (9).

De V.U. ontwikkelt een 4-punten programma i.v.m. het migrantenbeleid (10): geen ghettovorming, integratie door onderwijs en vrouwenemancipatie, immigratiestop en stemrecht mits naturalisatie. Een kandidaat van de V.U. kan zich echter niet weerhouden om een racistische tint te geven aan haar kiespropaganda rond wonen (11) terwijl één van haar partijgenoten eist "dat werk verschaft wordt aan onze jongeren in plaats van aan gastarbeiders" (12).

Bij de kleinere partijen ten slotte zorgde het Vlaams Blok voor opschudding door in concentratiewijken affiches aan te plakken welke duidelijk tegen de aanwezigheid van migranten in ons land gericht waren, terwijl de P.v.d.A. en de K.P. hun eis voor stemrecht voor vreemdelingen hernemen en de nadruk leggen op de solidariteit van alle arbeiders.

Bij dit kort overzicht van de kiescampagne mag nog vermeld worden dat de S.V.D.M. (Stad voor de Mens, een partij bestaande uit progressieven en ecologisten) een lijst naar voor bracht waarin een Turkse migrant symbolisch was opgenomen. Zijn kandidatuur kon echter door toepassing van de kieswet niet weerhouden worden.

Welke perspectieven voor het migrantenbeleid?

Bij nader onderzoek van het beleid, gevoerd door het Schepenkollege van 1977-82, kan men stellen dat een aantal konkrete maatregelen genomen werden in functie van de hoogste noden, maar niet als resultaat van een doordachte politieke visie op het geheel van de problematiek. Anderzijds wijzen de verkiezingsuitslagen erop dat de migranten weinig invloed gehad hebben op de keuze van de mandatarissen (de lijsttrekker van het Vlaams Blok behaalde 386 voorkeurstemmen, die van de S.V.D.M. 343). De vraag is nu of de komende coalitie (naar alle waarschijnlijkheid C.V.P.-P.V.V., tenzij de Raad van State nieuwe verkiezingen voorschrijft wegens schending van de kieswet) op basis van de in de voorbije jaren geko-

zen opties verder zal willen blijven werken.

De intenties van de P.V.V. zullen op dat gebied van groot belang zijn des te meer omdat zij het departement onderwijs zullen toegewezen krijgen waar juist het grootste aantal maatregelen werden genomen ter bevordering van de integratie.

Verder zal men zeker rekening moeten houden met de verschillende gedachtenstromingen en filosofische opvattingen van de migranten zelf. Het is ontegensprekelijk dat deze meer en meer hun stem willen laten horen op alle gebieden die hen aanbelangen. Hierin zal een evenwichtige en realistische politiek moeten gevoerd worden waarin, zoals dit reeds in het verleden gebeurd is, duidelijke standpunten zullen dienen genomen te worden door de gemeentelijke mandatarissen. In dat verband mag men hopen dat in de komende jaren de Raadplegingskommissie voor Gastarbeiders van de Stad Gent ook toegankelijk zal zijn voor migranten zelf. Verdere spekulaties zijn in de huidige ongewisse situatie voorbarig en blijven liever uit tot het nieuw Kollege definitief van start gaat.

- (1) Statistieken gepubliceerd door de Bevolkingsdienst Stad Gent, persmededeling 17 februari 1982.
- (2) "Onderzoek naar bewoners en bewoning in het gebied gelegen tussen Sluizeke en Muidebrug in de Stad Gent" SERUG Research. Coördinatie Debbaut H. Gent 1977.
- (3) "Verbindingsman met gastarbeiders" in Vooruit 30/6/1977.
- (4) Voorstel van Schepenen Monsaert: "Stad moet lege huizen verhuren aan de Turken" in Vooruit 8/12/1977.
- (5) B.S.P. militanten ondervragen partijgenoten over Gents beleid: "Gastarbeiders moeten tussen Gentenaars wonen niet in een Turkendorp" in De Gentenaar 13/3/1978.
- (6) Schepenen Monsaert: "Sociaal Centrum gastarbeiders is een noodzaak" in De Gentenaar 5/5/1978.
- (7) cfr. brochure gemeenteraadsverkiezingen 1982 "Verder vechten voor Gent".
- (8) cfr. brochure S.P. gemeenteraadsverk. 1982 "En hier is dan ons programma voor het Stadsbestuur 1983-1988".
- (9) "Een prestigieus Gent op menselijke maat" P.V.V. stelt programma voor in De Gentenaar 20/9/1982.
- (10) "Volksunie programma van de gemeenteraadsverkiezingen" Gent okt. 1982.
- (11) in "Tweeje van de Muide" 6de jaargang nr. 4 van 9 september 1982.
- (12) Verkiezingspamflet 7de kandidaat V.U. 21/9/1982.
- (13) Een grondige analyse van de winsten en verliezen van de verschillende partijen in de diverse wijken zou misschien bepaalde tendensen kunnen aanstippen.

Congres

"Migranten in de gemeente"

We hebben in het vorig nummer de aankondiging van het Congres van 18 en 19 september laten opnemen. Een postume aankondiging zoals bleek, want je ontving het nummer een week later. Wie zal het ons dan kwalijk nemen als wij wat laat zijn met een verslag of - liever nog - met een paar bedenkingen rond dit Congres.

Aan het Congres namen enkel migranten deel. Zonder Belgen dus, die toch het hoge woord zouden voeren en vanuit hun "deskundigheid" migranten de mond zouden snoeren. De paar Belgen die toch aanwezig waren, mochten praktisch werk doen, zo konden de aanwezige migranten volwaardig participeren. Toch moet er iets misgelopen zijn. De migranten kwamen niet - zoals algemeen verwacht - met 150 opdagen, het waren er hoop en al 50. Het Congres startte in mineur. Het viel op dat vooral de kopstukken uit de migrantenorganisaties kwamen en volgens westerse "congresnormen" is dat ook wenselijk. Je moet dan wel de vraag stellen of de basis voldoende betrokken wordt bij zulke gelegenheden of dat dit niet hoeft. In elk geval konden we merken dat de aanwezigen heel goed wisten waarover ze het hadden. Niettegenstaande de beperkte tijd werden er heel wat onderwerpen aangeraakt en vertolkte men duidelijke verwachtingen. Volgende onderwerpen kwamen aan bod:

Racisme : de strijd hiertegen moet een politieke strijd worden.

Onderwijs : stimuleren van ouderverenigingen afschaffing van de reglementering in verband met het schoolgeld

Tweede generatie : ondersteuning, vorming en informatie

Migrantenvrouwen : migrantenorganisaties en de vrouwen zelf moeten de emancipatie van de migrantenvrouwen op hun manier uitwerken.

Vakbonden : moeten duidelijke standpunten innemen die voor migranten belangrijk zijn : stemrecht, inschrijvingen...

Dit is maar een losse greep uit de verwachtingen waar eenieder die met mi-

granten of rond de migrantenproblematiek werkt en vooral de migranten zelf heel wat aandacht en werk aan kunnen besteden.

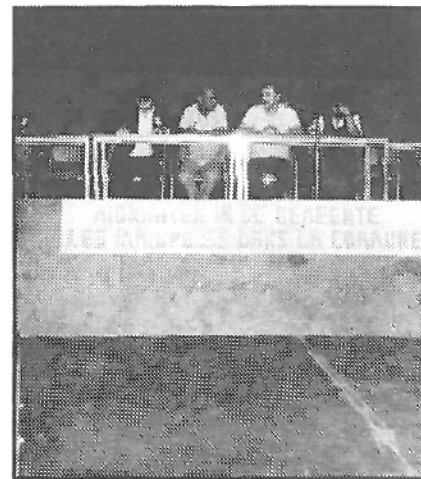
Meestal zal men verontschuldigen zoeken voor de geringe opkomst : te vlug na het verlot, de eigen organisaties zijn nog maar pas terug van start gegaan en hebben onvoldoende tijd gehad om zich voor te bereiden. Maar het kan ook eenvoudiger gezegd worden : we hebben genoeg van al die Congressen en al het geklets rond eisen en verwachtingen die in feite gericht zijn op de eer van de organisatie en een dankbaar gegeven zijn voor de Steyaerts en de overheid in het algemeen. Het Congres zou bewijzen dat wij, migranten, wel degelijk bestaan en iets te zeggen willen hebben. Iedereen weet natuurlijk dat we hier zijn, iedereen weet dat we een rol in deze samenleving te vervullen hebben. We moeten ons niet proberen te verrechtvaardigen.

Wat baat het eisen te formuleren, als de reactie steeds is : 'Hier zijn wat subsidies, maar hou je nu wat kalm'. Zelf creatief zijn, zelf werken aan de integratie in de straat op onze manier, daar draait het om.

Ook al voedt de overheid de gewone man in de straat met argumenten om te kunnen zeggen : 'stuur hen terug, die buitenlanders !', ze weten best dat ze dat nooit zullen doen.

Op het Congres zelf kwam dit niet aan bod, hoewel er misschien meer waren die er zo over dachten.

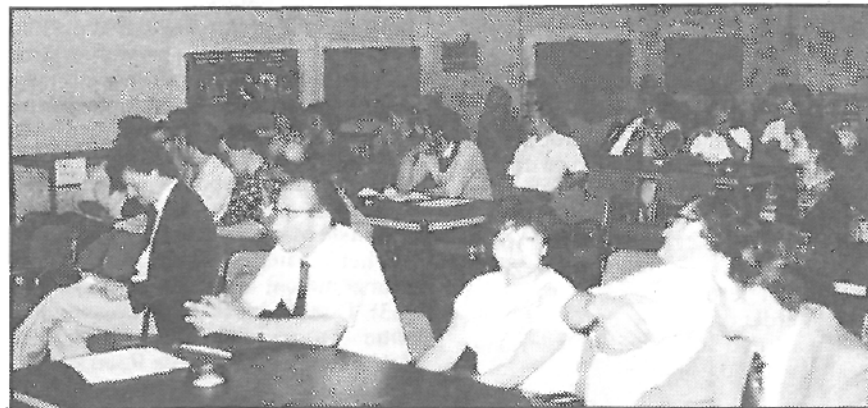
Toch blijf ik met een gevoel van ongenoegen zitten. Enerzijds ten opzichte van de migranten die voor alles en nog wat op de Belgen rekenen, waarbij ze denken dat die het wel allemaal zullen

oplossen, en ten opzichte van de migrantengroep die denkt zich stilzwijgend te kunnen verbergen binnen zijn eigen cultuur en eigen leefwereld, waarbij de innerlijke geestelijke veiligheid primeert. Anderzijds ten opzichte van Belgen. Vol goede bedoelingen willen ze het voor de migranten opnemen, in hun plaats een verantwoordelijkheid opnemen. Ze willen eisen stellen in hun plaats, omdat de migranten niet zo mondig zijn, zich niet zo duidelijk kunnen uitdrukken en de wegen niet kennen om iets te bekomen. Het scherpst komt dit tot uiting als er over migrantenproblemen vergaderd wordt zonder er migranten bij te betrekken. Die Belgen moeten zich daar serieus over bezinnen : hun goede bedoelingen en hun solidariteit met migranten kan sterk bevoogdend werken. Het remt migranten af om zichzelf te zijn, zoals racistische slogans hen afremmen op een ander vlak. Tegen dat laatste kunnen ze evenwel gericht reageren.

Dit Congres - alhoewel geen succes - kan een eerste stap zijn om migranten meer en meer volwaardig te laten participeren, maar het is duidelijk dat, wanneer dat niet gebeurt op plaatselijk of regionaal vlak, het wel bij een eerste stap zal blijven.

Koen Geers

Wordt de gezinshereniging op het vlak van de toekenning van arbeidskaarten afgeschaft ?

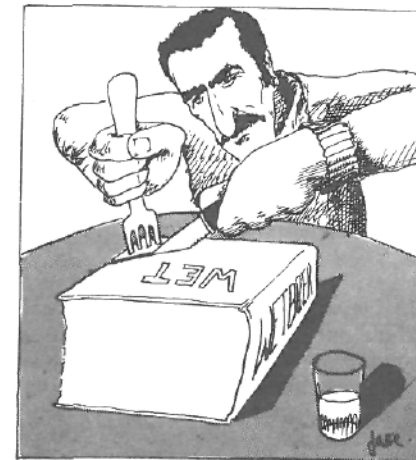
Op 23 juli 1982 diende Minister van Tewerkstelling en Arbeid Hansenne een nota in bij de Ministerraad, handelend over een ontwerp van K.B. die de huidige arbeidskaartenreglementering zou wijzigen. (1)

De motivering ervan luidde als volgt : "Teneinde het evenwicht van de arbeidsmarkt te beschermen en te behouden, stel ik voor dringend vrijwarende maatregelen te nemen, ..."

De voorgestelde maatregelen zijn in het kort samengevat de volgende :

- Geen toekenning meer van de arbeidskaart A (van onbeperkte duur) aan de ouders van Belgen noch aan de familieleden van vreemdelingen die in het kader van de gezinshereniging naar België komen (tenzij na 5 jaar regelmatig en ononderbroken verblijf).
- Om de arbeidskaart A te kunnen krijgen moet men een arbeidscontract hebben van minstens 6 maanden. (behalve indien men voor zijn vijftiende naar België kwam).
- Geen toekenning meer van de arbeidskaart A op basis van de tewerkstelling onder arbeidskaart B (van beperkte duur) in een beroep of functie waar er een gebrek aan arbeidskaarten bestaat.
- Geen toekenning meer van de arbeidskaart A op basis van de arbeid gedekt door een arbeidskaart B die in afwijking van de immigratiestop om economische of sociale redenen werd toegestaan, zolang er meer dan 3 of 400.000 werklozen zijn in België.
- Afschaffing van de arbeidskaart B-sector. (Deze kaart is meestal geldig voor een jaar maar geldt niet alleen voor een werkgever, maar voor alle werkgevers binnen een economische sector, bijvoorbeeld : metaal, chemie, kleinhandel,...).

Zolang een vreemdeling geen recht heeft op een arbeidskaart A zal hij bij dezelfde werkgever moeten blijven, daar waar de betrokkene op dit ogenblik na een jaar binnen zijn economische sector van werkgever kan veranderen. Om de hiernavolgende redenen lijken ons deze maatregelen te verwerpen : Zij betekenen een aanmoediging van de illegale arbeid. Vreemdelingen die huwen met een regelmatig in België verblijvende vreemdeling zullen regelmatig in België mogen verblijven (2) maar vijf jaar moeten wachten vooraleer zij mogen werken.

Deze wijzigingen ondergraven het recht op gezinshereniging en de kansen op integratie van de "tweede generatie" vreemdelingen. Zij huwen meestal nog met mensen uit hun land van oorsprong maar worden verplicht om gedurende vijf jaar van één (eventueel vervangings)inkomen te leven. Indien dit inkomen wegvalt zal het betrokken gezin aangewezen zijn op de steun van het O.C.M.W. omdat de andere partner niet mag werken.

Vreemdelingen die slechts over een arbeidskaart B beschikken, worden gedurende vijf jaar aan de goodwill van hun werkgever overgeleverd. De nota van de Minister wijst er immers op dat : "Indien hij (de werknemer) zijn werk om welke reden ook, beëindigt bij de werkgever voor wie hij naar België is gekomen, zou hij verplicht worden België te verlaten."

Onder het mom van overeenstemming met de nieuwe verblijfswet (3) wordt er voorgesteld dat de arbeidskaart A ongeldig zou worden indien de betrokken vreemdeling meer dan een jaar in het buitenland verblijft. In de verblijfsregeling zijn een aantal uitzonderingen vastgelegd. (4)

Opvallend is eveneens dat er in dit voorstel sprake is van gemeenschappelijke kinderen. Deze voorwaarde werd bij de

goedkeuring van de nieuwe verblijfswet echter uitdrukkelijk geweerd (5).

Naar onze mening gaat het niet op de rechten die toegekend werden in de verblijfswet, te beknotten door het wijzigen van een Koninklijk Besluit en aldus het recht op arbeid van de betrokkenen te beperken.

Het "statuut" van vreemdelingen in ons land waarvan recht op verblijf en arbeid een belangrijk deel uitmaken, wordt er nog inkoherenter door.

Als laatste opmerking nog dit : ook al waren de hogervermelde maatregelen volgens Minister Hansenne dringend, zij werden tot op heden nog niet uitgevoerd. Zij worden echter nog steeds onderzocht. (6)

Wij raden de betrokkenen, die op dit ogenblik recht hebben op de arbeidskaart A, maar nog niet wensen te werken, bijvoorbeeld thuiswerkende vrouwen of kinderen vanaf veertien jaar, die nog studeren, dan ook zo snel mogelijk een arbeidskaart A aan te vragen.

Gaëtan de Moffarts

(1) ontwerp van K.B. tot wijziging van het K.B. van 6/11/1967 betreffende de voorwaarden van toekenning en intrekking van de arbeidsvergunningen en arbeidskaarten voor werknemers van vreemde nationaliteit, gewijzigd bij K.B. van 26/02/1968, 5/05/1970, 10/12/1976 en 5/10/1979.
Zie ook G. de Moffarts, *De tewerkstelling van vreemde werknemers*, Bareel nr. 14 p. 16-19.

(2) art. 10, 4° van de wet van 15/12/1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. (hierna *vreemdelingenwet* genoemd)

(3) art. 19 vreemdelingenwet.

(4) art. 42 van het K.B. van 8/10/1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

(5) Zie Parl. St., Senaat, 1980-1981, nr. 521/2 p. 8.

(6) Vraag nr. 10 van dhr. Slegx d.d. 27/10/1982, VenA, Senaat, 1982-1983 p. 155.

De immigratie van marokkanen en het vooruitzicht op terugkeer

Het tijdschrift Saoud Al-Oumal ('Voix des Travailleurs') en de socio-culturele vereniging Dar Al-Maghrib hebben begin december 82 in Brussel een colloquium gehouden waar een aantal knelpunten in verband met de Marokkaanse migratie werden besproken. Eén bijdrage, die van D. Elbenissi, een Marokkaan, die in Parijs studeert en lid van de vereniging Dar Al-Maghrib is willen we hieronder geresumeerd afdrukken, omdat problemen met betrekking tot de terugkeer naar het land van herkomst hier in een ruimer verband worden geplaatst.

1 - Terugkeer is voor de Marokkaanse migranten steeds een vooruitzicht en een hoop geweest. In hun ogen was immigratie een voorlopig verschijnsel, waartoe ze door sociaal-economische omstandigheden gedwongen werden. Dat verklaart ook het grote belang dat ze hechten aan sparen met het oog op het verwezenlijken van een individueel project: de aankoop van een huis of een kleine handelszaak. Maar dit streven om terug te keren *botst* in de realiteit op verscheidene hindernissen. Deze vinden hun oorsprong in de situatie in Marokko zelf en in het leven dat de migranten hier in Europa zijn gaan leiden.

De vraag of ze terug zullen keren naar Marokko stelt zich opnieuw nu de problemen voor de migranten scherper worden. Soms stelt de kwestie zich in de vorm van een keuze tussen definitieve terugkeer of integratie in de nieuwe samenleving. Maar in hoeverre is die vraag juist gesteld? Kunnen de migranten werkelijk vrij kiezen? Bestaat de reële mogelijkheid vrij te kiezen voor terugkeer? En in het geval ze het idee om terug te keren van zich afzetten, dan gesproken worden van een integratie die stoelt op gelijkheid en respect voor de culturele identiteit van de migrant?

2 - Om een antwoord te kunnen geven op deze vragen moeten we kort de algemene toestand van de Marokkaanse immigratie schetsen. Dat is een situatie die met name gekenmerkt wordt door een opstapeling van problemen op elk niveau zonder dat er vooruitzichten zijn op een oplossing ervan. Deze situatie wordt nog verergerd door de golf van beperkende juridische maatregelen die de laatste tijd in Europa zijn genomen. Deze maatregelen willen de migrant tot het aanwijsbare slachtoffer van de economische crisis maken.

Door deze alarmerende evolutie komen de Marokkaanse migranten in een toestand van onzekerheid en onstabiele terech verkeren. Of het nu gaat om het onderwijs en de toekomst van de tweede generatie of om de levens- en werkomsstandigheden van de migranten zelf, de problemen boeien zich opstapelen. De juridische beperkingen en het racisme nemen toe zonder dat voor de proble-

men van de migranten een uitweg gevonden wordt.

3 - Tegenover een dergelijke situatie nemen het idee van de vrijwillige terugkeer en dat van de integratie een belangrijke plaats in. Maar ondanks de steeds groter wordende problemen zien de Marokkaanse migranten zich gedwongen hun terugkeer voor onbepaalde tijd uit te stellen. Hoe komt dat? We kunnen de redenen hiervoor als volgt samenvatten:

3.1 - De steeds groter wordende moeilijkheid om voldoende geld bij elkaar te sparen voor het individuele project in het land van herkomst. Dit is een gevolg van het zich aanpassen aan de consumptiemaatschappij. Daarbij komen de forse prijsstijgingen, zodat of de familie van de migrant nu hier woont of in Marokko, deze faktor steeds meespeelt. We mogen ook niet uit het oog verliezen dat de Marokkanen traditioneel veel geld aan cadeaus uitgeven wanneer ze op vakantie in Marokko zijn.

3.2 - De tweede factor die de terugkeer in de weg staat - althans op zijn minst voor enkele jaren - is de zorg van de ouders voor de toekomst van hun kinderen. Terugkeer in de huidige omstandigheden houdt het gevaar in dat de studie van de kinderen er zwaar onder zal leiden, vooral wanneer men de crisis waarin het onderwijs in Marokko verkeert, in aanmerking neemt. De integratie van de tweede generatie Marokkanen in hun land van herkomst lijkt niet gemakkelijk te zullen verlopen (blijven zitten op school, geen kennis van het Arabisch, op school in Europa Nederlands of Duits geleerd, een gebrekkige beroepsopleiding enz).

3.3 - De derde factor - en veruit de belangrijkste - is, dat Marokko geen beleid heeft om migranten te laten terugkeren en ze te integreren. Omdat er een algemeen gebrek aan planning heerst, hebben commerciële of andere projecten van migranten geen kans op welslagen, zeker niet wanneer men zich de staat waarin de Marokkaanse economie zich bevindt, voor ogen houdt. De omslachtigheid van de administratieve procedures, de bijna algemeen heersende repressie en corruptie, en de wankelen

onzekere economische situatie dragen er het hunne toe bij om de migranten de moed tot terugkeer te ontnemen.

3.4 - De vierde factor, waaraan het nodige belang gehecht moet worden is het lage niveau van beroepsopleiding en van het culturele peil van de Marokkaanse migrant. Dit beperkt namelijk zijn mogelijkheden tot het ophopen van een financieel kapitaal.

Verschillend onderzoek heeft trouwens uitgewezen dat de meeste migranten bij hun terugkeer werk zoeken in de tertiaire sector.

4 - Bij wijze van conclusie kunnen we nog zeggen dat de beslissing om terug te keren en de voorwaarden daartoe niet enkel van de wil van de migrant afhankelijk zijn.

Want alleen een globaal en samenhangend beleid van Marokko zelf kan van dit streven naar terugkeer een reële en concrete mogelijkheid maken. In de huidige omstandigheden in Marokko wordt deze mogelijkheid jammer genoeg *niet onder ogen gezien*.

Maar ook een radicale verandering in Marokko houdt nog geen vanzelfsprekend gemakkelijke terugkeer in. Hier is het voorbeeld van Algerije veelzeggend. De Algerijnse ervaring bewijst namelijk dat degenen die terugkeren over het algemeen behoren tot een professionele bevoorrechte minderheid (geschoolde arbeiders, ploegbazen).

Wanneer het plan om terug te keren - op zijn minst in theorie - terzijde geschoven wordt, kan men dan spreken van een eventuele integratie in de samenleving hier? Op dit niveau staat de discussie in Europa nog ver af van de werkelijkheid. De enig mogelijke integratie onder de gegeven omstandigheden is voortleven in de ongelijkheid met het gevaar dat de eigen culturele identiteit verloren gaat. De situatie waarin de tweede generatie verkeert is hiervan alvast een flagrant voorbeeld. Zo lijken én terugkeer én integratie wel mystieke begrippen. En dit verklaart de houding van de Marokkaanse migranten: zich gedwongen aanpassen aan de gang van zaken in afwachting van betere tijden.

Maar met zo'n stuwingspolitiek los je de problemen niet op en breng je geen verbetering in de situatie. Enkel een confrontatie met deze gang van zaken door het mobiliseren en organiseren van de Marokkaanse migranten kan een positieve en concrete verandering teweeg brengen. In deze zin is het verschijnen van verschillende verenigingen van Marokkanen zeer verheugend. Deze verenigingen kunnen immers, samen met de vakbeweging en de Europese democratische krachten aan de huidige situatie iets veranderen door te vechten om het recht op een waardig en veilig leven af te dwingen.

tweede generatie

Mijn kindje

*Jij was in mijn buik
Ik voelde je leven, en dat gaf me moed om het niet op te geven
Jij bent uit liefde geboren, mijn kindje
Ik geef je voor niets ter wereld vrij, want ik heb voor jou gevochten,
om je te mogen houden, mijn kindje
Ik heb voor jou mijn cultuur en godsdienst als prijs gegeven,
allemaal voor jou mijn kindje
Ik hoop dat ik er nooit spijt van zal hebben, en dat jij, mijn kindje ook zult begrijpen, waarom ik dit allemaal gedaan heb
"voor jou mijn kindje"
Voor 1 maal in mijn leven denk ik niet aan mezelf, maar ook aan iemand anders
Want liefde is sterker dan men denkt, al mag men een hart van steen hebben
mijn kindje*

F. MAHER

DIT IS EEN TURKSE GRAP
MAAR LACH NIET TE RAP

Jaren geleden is de heer Mehmet in Duitsland beland met zijn vrouw en zijn twee kinderen. Enkele jaren geleden kregen ze hun derde kindje en twee jaar geleden hun vierde. Het huis waarin ze woonden was te klein geworden om de hele familie te huisvesten.

Mehmet begon dan te zoeken naar een andere woonplaats. De advertenties miste hij nooit en zelf zoeken deed hij ook wel.

Hij begreep heel vlug dat hij moeilijk in de stad aan een woning zou geraken. Toen dacht hij 'Ik zal ook in de randgemeenten naar een woonst moeten uitkijken'.

En op een dag vond hij uiteindelijk het huis dat hij zocht. Vlug nam hij het telefoonnummer van de huiseigenaar en maakte een afspraak.

De huisbaas leek wel een vriendelijke persoon te zijn. Ze begonnen te discussiëren over de huurprijs tot ze uiteindelijk tot een akkoord kwamen. De Duitse huisbaas stond even stil en vroeg aan Mehmet 'Hoeveel kinderen hebt u?'. Heel armzalig keek Mehmet in de ogen van de huisbaas en zei 'Vier'. Liegen kon hij helemaal niet.

De huisbaas begon zijn hoofd te schudden en zei 'Het spijt me, Herr Mehmet, maar ik kan u mijn huis echt niet verhuren'.

Mehmet drong aan om het huis te kunnen huren, maar dit hielp helemaal niet. Mehmet werd woedend en legde uit tegen de huisbaas hoe moeilijk het voor hem was een woonst te vinden en dat het bovendien elke keer om dezelfde reden was dat men hem geen huis wilde verhuren.

Mehmet zei 'Voor mij is er maar één oplossing meer. Ik zou twee van mijn kinderen moeten doden om aan een huis te geraken.'

Woedend stapte hij zijn auto in en reed terug naar huis. De Duitse huisbaas die de woede van Mehmet ernstig opnam, belt meteen de politie op: 'Er is zojuist een Turk bij mij geweest om mijn huis te huren, maar toen ik hem gezegd heb dat ik het huis niet wilde verhuren aan grote gezinnen, heeft hij ge-

zegd dat hij twee van zijn kinderen wilde doden. Ik kon alleen het nummer van zijn auto plat noteren...'. Mehmet was amper thuis of er werd gebeld. Hij ging vanop het balkon kijken. Wie zag hij beneden? De kommisaris met twee politieagenten.

De politiekommisaris was zo woedend dat hij bijna de deur inbeukte. Meteen werd de deur opengedaan en de kommisaris vroeg naar de kinderen. Even later bracht Mehmet's vrouw al de kinderen bij de kommisaris, maar Mehmet had nog altijd niet begrepen waarom deze de kinderen wilde zien.

Hij vroeg: 'Mag ik de reden van uw bezoek kennen?'. De kommisaris antwoordde: 'Er werd een kwartier geleden opgebeld om ons te verwittigen dat u uw twee kinderen wilde doden, omdat de huisbaas weigerde zijn huis te verhuren'. Ineens schoot Mehmet in een lach en de kommisaris keek hem verwonderd aan. 'Met het Duitse volk kan je toch nooit grapjes maken' zei Mehmet.

'Hier worden zulke grapjes niet gemaakt', zei de kommisaris en gaf één van de agenten de opdracht een groepsfoto van de kinderen te maken. Vervolgens werd Mehmet aangeraden iedere avond met zijn kinderen op te dagen bij het kommisariaat.

'Wat is me dat voor een gek gedoe' dacht Herr Mehmet in zichzelf. 'Die Duitsers kunnen helemaal geen onderscheid maken tussen een grapje en de ware bedoeling'.

Gedurende twintig dagen is Herr Mehmet met zijn vier kinderen elke avond langs het kommisariaat moeten gaan. Daarna pas begreep de kommisaris dat het ging om een grapje en zei tegen Mehmet: 'U mag uw kinderen weer thuis houden, maar haal zo geen Turkse grapjes meer uit, he...'. Onlangs heb ik gehoord dat Mehmet nog altijd in hetzelfde huis woont en dat hij nog altijd naar een huis aan het zoeken is.

Ali Oztekin

Dokumentatie

Materiaal ter aankondiging kunt u zenden aan Bareel, Pol Kongs, Brabantstraat 174, 1030 Brussel.

"VERDEEL EN HEERS racisme als strategie"

In een verscherpt klimaat van xenofobie en toenemende racistische tendenzen, eigen aan een periode waarin de autochtone bevolking, door een economische crisis getroffen, een zondebok zoekt voor de tewerkstellings- en andere moeilijkheden, is het met interesse dat we het nieuwe Epo-dossier rond racisme begroeten.

De motivatie van de uitgever om dergelijk dossier uit te geven vinden we geformuleerd in de nabeschouwing van het boek :

"Racisme wordt een bepaalde houding die veroorzaakt en versterkt wordt door economische, sociale en culturele factoren. Geen van ons wordt als racist geboren, het wordt ons op een geraffineerde manier aangepraat en ingeprent ter meerdere eer en glorie van hen die slechts kunnen heersen op grond van de verdeeldheid van de anderen."

Door middel van dit boek hebben we geprobeerd deze mechanismen zo goed mogelijk te ontleden. Zowel de werkgevers, nationale en gemeentelijke politici, als het gerechtelijk, wetgevend en politieel apparaat hebben er aan moeten geloven. We hebben getracht de onderliggende beweegredenen van diverse handelingen en uitspraken naar de oppervlakte te halen en deze zodoende in het juiste, racistische daglicht te plaatsen."

Een belangrijke bijdrage hiertoe levert alvast de historische parallel die L. Walley trekt tussen de jodenvervolgung vóór en tijdens W.O. II en het toenemend racisme nu.

Ook hier komt de Belgische bevolking er vrij positief over : meer dan 55 % van de Belgische joden werden door de actieve inzet van diverse landgenoten van deportatie gered. Ook hier kwam de toenmalige regering Pierlot-Spaak racistischer over dan de globale bevolking. De - ook nu nog van kracht zijnde - wetgeving op de vreemdelingenregisters, de arbeidskaarten en het onwettig verblijf, kwam immers in die periode vóór W.O. II (tussen 1933 en 1939) tot stand en was gericht tegen Poolse, Roemeense en Duitse joden.

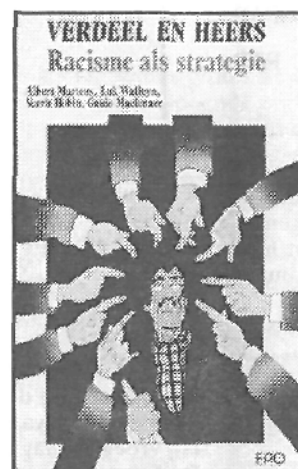
De bijdrage rond het "racisme" van de Belgische Staat geeft als aanvulling hierop een interessante historische schets van de tot stand koming van de wetgeving op de arbeidskaart en het verblijf

en op de rol van de vreemdelingenpolitie t.o. buitenlanders.

Enkele nieuwe en te onthouden klemtonen hierbij :

- Het probleem van het bevoorrecht statuut voor EEG-ers en niet-EEG-ers. De auteur ziet hierin een eerste teken van apartheid, hij trekt de parallel met de problematiek blank-zwart.

- In 1977 was de toepassing van hogervermelde wetgeving, goed voor meer dan 50.000 uitwijzingen dikwijls echte menselijke drama's !

- De toename van de weigering tot inschrijving van vreemdelingen in een aantal Brusselse gemeenten : de tolerantiedrempel voor de aanwezigheid van vreemdelingen wordt blijkbaar wel gehanteerd in de gemeenten, maar waarom verdwijnt deze drempel bij de poorten van fabrieken en werf ? Om het met de woorden van de auteur te beschrijven :

"Waarom maakt men wel bezwaar als een bepaald vreemdelingenpercentage in de wijken wordt overschreden en waarom hoort men hetzelfde bezwaar niet als men vaststelt dat er een overweldigende meerderheid vreemde arbeiders zich krom staat te werken in de kuilen, pijpen, grachten en tunnels van de in aanbouw zijnde Brusselse metro ? Waarom zien de drempelideologen hierin plots geen probleem meer ? Heel eenvoudig omdat de bourgeoisie zeer goedkope werkkrachten nodig had en nog nodig zal hebben. En de

vreemde arbeidskrachten kosten het patronaat het minst. Voor het kapitalisme is de ideale immigrant de vrijgezel die voor een klein fortuinje een bed huurt in een home en na jaren noeste arbeid zonder morren maar met stoflong naar zijn land terugkeert."

En het is precies op dit punt dat A. Martens inspringt en in een bijdrage met kennis van zaken de historische en de structurele economische noodzaak van het migratiefenomeen beschrijft, gevolgd door een analyse van de syndicale standpunten tegenover deze groeiende problematiek.

Deze auteur besluit met de opmerking dat "een progressieve integratie" zoals die vroeger door verschillende partijen inzake het migrantenfenomeen werd bepleit, nu tot de onmogelijkheid behoort : verlengde duur van de immigratie en de talrijke tweede generatie die geen vaderland kent, vragen minder "laissez-faire" politiek en meer rechtvaardige maatregelen. Deze auteur hoop dat het migrantenprobleem volgens de beste Belgische tradities wordt opgelost langs dialoog en overleg nu het nog kan.

Dat dit pleiten voor overleg geen overbodige luxe is, getuigt de bijdrage van V. Hobin over racisme in de politiek, naar aanleiding van de racistische propaganda die door verschillende partijen werd gevoerd bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen. Ook de beschrijving van de anti-racisme-wet als een uitgehold vitrinestuk en van het stilzwijgend vergeten van de discussie rond de politieke rechten voor vreemdelingen, doen vragen oproepen naar een nieuwe dialoog, en een vernieuwd migratiebeleid. Eerste aanzetten hiertoe worden op het einde van dit dossier gebracht met als voorbeeld een ACW-voorstel inzake onderwijsbeleid.

Al hadden we graag een duidelijker lijn en een duidelijker situeren van de historisch toch duidelijke parallellen in de beschreven racistische tendenzen in dit dossier gevonden - minder patch-work was waarschijnlijk ook het evenwicht in de kwaliteit van de verschillende bijdragen ten goede gekomen - toch blijven dergelijke uitgaven die het "grote racisme", het racisme binnen de politieke partijen, de staatsveiligheid en zelfs bij de Belgische wetgever analyseren, welkom in een tijd van toenemende xenofobie.

Laat ons hopen dat deze lectuur het "kleine racisme", het racisme van de huiseigenaar, de winkelier, de cafébaas,... kan omvormen tot een houding van wederzijds begrip en dialoog.

MIEK AERTS.

Verdeel en heers - Racisme als strategie,

A. Martens, L. Walley, V. Hobin, G. Muelenaer

206 blz., 395 fr, EPO, 1982

"Marokkaanse gezinnen in Borgerhout"

SABO is een territoriaal opbouwwerk en staat voor "Samenlevingsopbouw-Borgerhout". Hun werkterrein ligt dus vooral in de gemeente Borgerhout. "Opbouwwerk" wil zeggen dat ze de bewoners organiseren om actief te worden rond hun eigen problemen.

De laatste jaren is SABO voornamelijk bezig geweest rond de problemen die de Belgische mensen ondervinden met de Marokkaanse bevolking in Borgerhout. Zo werd er ondermeer een Vlaams-Marokkaanse Week georganiseerd.

Daarnaast willen ze ook informatief werken, en daarom werd er eind '82 een werkmappie uitgegeven : **"Marokkaanse gezinnen in Borgerhout"**. In deze map vindt je teksten over immigratie, opvoeding, huisvesting, de vrouwensituatie, gezondheidszorg, de Islam, de werksituatie en de sociale zekerheid. Bij het opstellen ervan hebben ze een beroep gedaan op bestaande teksten die leesbaar zijn en op inhoudelijk vlak iets te bieden hebben.

Te bestellen bij : SABO v.z.w. Albrecht Rodenbachstraat, 31 - 2200 Antwerpen tel. 03/235.19.80 prijs : 200 fr. Bankrek. 068-0645940-44.

De wereld van de Berber-vrouw

In deze studie wordt gepoogd een structureel-symbolische analyse te brengen van de wereld waarin de gehuwde Berber-vrouw (met kinderen) zich beweegt. Het onderzoek behandelt zowel de streek van Nador (N.O. Marokko) als de immigratiecontext te Brussel.

Grens en transgressie in de wereld van de Berber-vrouw, M.-F. Cammaert, doktoraat K.U.L., 1982, niet uitgeg.

Huurdersunie

De Huurdersunie is een vereniging van huurders die ijvert voor het recht op wonen, voor herhuisvesting, voor betere woonomstandigheden in Sint-Joost-ten-Node en Schaarbeek.

De Huurdersunie vzw heeft een boek uitgegeven in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Maatschappelijke Opbouw (NIMO), 's Gravenhage, waarin de werking in detail wordt beschreven.

Te bekomen door overschrijving van 270 fr (250,- +20,- verzendingskosten) op rekeningnr. 001-0334439-59 met vermelding van 'Boek Huurdersunie'.

Nabije-Oostenreeks

Onder de noemer 'Nabije-Oostenreeks' gaf het Wereldvenster een viertal boeken uit die, voor wie met migranten in aanraking komt en wie in het leven van deze mensen geïnteresseerd is, zeer boeiend kunnen zijn.

'Van vreemde herkomst' behandelt de achtergronden van Turken en Marokkanen in België en Nederland. In een eerste deel staat de Islam centraal, als cultuur, als godsdienst, in het dagelijkse leven en in haar relatie tot de politiek. Verder wordt aan de geschiedenis en de politieke en sociale constellatie van de thuislanden, Turkije en Marokko, aandacht besteed.

Meer specifiek wordt hier op ingegaan in twee andere uitgaven. In 'Mohammed', een historische biografie van de profeet, die al in '61 door Maxime Rodinson geschreven werd, wordt de Islam verder belicht. 'Mijn boek wil geen nieuwe feiten aan te dragen' schrijft de auteur in zijn voorwoord, 'mijn doel was een boek te maken dat zowel verhalend als verklarend zou zijn'. In het hangsel 'Van Mohammed tot de politieke Islam van nu' komt de schrijver tegemoet aan de verzuchting om de geschiedenis toe te buigen naar de politiek vandaag, naar de concrete uitwerking ervan op de fundamentalistische strekkingen, op machtsverschuivingen in de islam-wereld met oog voor de brede basis van de islam en haar sociaal programma.

In 'Turkije in crisis' wordt de politieke, economische en sociale toestand in het huidige Turkije tot onderwerp van een aantal teksten, die het resultaat zijn van jaren onderzoek in Turkije en de ongerustheid over de staatsterreur uitdrukken.

Een vierde boek toenslotte, 'Vrouwen in het Midden-Oosten', geeft een beeld van hoe de vrouwen ervoor staan in de islamitische wereld : hoe kunnen ze binnen de opgelegde beperkingen een eigen ruimte scheppen, welke politieke strijd voeren ze, welke plaats bekleden ze in het kulturele leven ? Een hele reeks auteurs proberen een inventaris op te maken van problemen, waar de Arabische vrouw van vandaag mee te maken heeft.

Mohammed, M. Rodinson, 1982, 346 blz. f39,50

Van vreemde herkomst, R. Peters e.a., 1982, 333 blz. f29,90

Vrouwen in het Midden-Oosten, E. De Moor e.a., 277 blz. f34,50

Turkije in crisis, W. Smit, e.a., 258 blz. f29,50

Waarom geven ze ons altijd schoonmaakwerk ?, buitenlandse vrouwen over hun werksituatie.

Het Buitenlands Vrouwenwerk Overleg Utrecht (BVO) is een samenwerkingsverband van Utrechtse buurtgroepen die activiteiten verzorgen voor en met buitenlandse vrouwen. Veel vrouwen die komen, werken of hebben gewerkt. Ze hebben vaak klachten over hun arbeidssituatie, maar weten niet goed waar ze met hun klachten naar toe moeten.

Om meer bekendheid te geven aan de slechte werkomstandigheden van buitenlandse vrouwen heeft het BVO hun verhalen gebundeld in een klachtenboek.

Het klachtenboek "Waarom geven ze ons altijd schoonmaakwerk ?" is te verkrijgen door overmaking van f4,60 op giro 4351956 t.n.v. M. van Crugten, Utrecht met vermelding boekje werksituatie.

Het paradijs van Salima, EPO.

Informatief boekje voor kinderen over het Palestijnse volk en de Palestijnse kwestie, uitvoerig geïllustreerd met kindertekeningen.

Te bestellen bij : Uitgeverij EPO, Lange Pastoorstraat 25-27 - 2600 Berchem-Antwerpen. Tel. : 03/239.68.74 prijs 195 fr.

Racisme. Projekt rond vooroordelen over buitenlandse werknemers.

Geruime tijd geleden gaf INFO-JEUGD een lespakket uit waarmee men jongeren in het onderwijs een anti-racistische vorming wil geven. Door nauw aan te sluiten bij de ervaringswereld van jongeren (vooroordelen over buitenlandse werknemers) wordt op dit thema ingegaan om zo de jongeren kennis en inzicht bij te brengen en ze hun houding t.o.v. buitenlanders te laten bepalen.

Het projekt is voorzien van een aantal achtergrondteksten over het immigratiebeleid, huisvesting, stemrecht, sociale zekerheid,...

De uitgave is bedoeld voor gebruik in het Hoger Secundair Onderwijs (15-18jarigen).

Samengesteld door : Wiel Cabooter en Mark Laquière.

te bestellen bij Info-Jeugd Nationaal Nederkoeter, 11 - 9000 Gent.

Beknopt Beknopt Beknopt Beknopt Beknopt

Minerval

De laatste tijd zijn er een aantal pogingen geweest tot wijziging van de regeling inzake inschrijvingsgelden in het onderwijs (Minerval) voor migrantenkinderen, die sinds 1976 opgelegd wordt aan kinderen, waarvan de ouders niet in België gedomicilieerd zijn. Naar schatting zijn er zo'n 165.000 kinderen uit het Middellandse-zeegebied die documenten moeten kunnen voorleggen om hier vrijstelling van te krijgen (d.i. bijna 70 % van de buitenlandse leerlingen). In een omzendbrief werden de voorwaarden, zoals vastgelegd door de toenmalige minister Ramaekers (16/10/78), verscherpt.

Nu werd er inschrijvingsgeld gevraagd van vreemdelingen als ze 22 worden in het laatste jaar van het secundair onderwijs of 25 in het laatste jaar beroepsonderwijs. Deze criteria zijn niet acceptabel. Er wordt geen rekening gehouden met de specifieke situatie van migranten en de schoolachterstand bij vreemde leerlingen is zo toch al een stuk groter. Er werd tevens bepaald dat, om voor vrijstelling in aanmerking te komen, één van de ouders of de voogd in België moet verblijven én hier een vast inkomen hebben. Vooral administratief is dit complexer dan vroeger, toen enkel een bewijs van inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister moest voorgelegd worden.

Zo zou er ook een aanzienlijke groep ontstaan die van de vrijstellingsmogelijkheid geen gebruik kan maken, omdat de ouders om velerlei redenen geen inkomen hebben (uitgesloten van dopgeld, verstoten vrouwen,...). Het gaat tevens om een som die voor vele kroostrijke gezinnen en dan zeker die zonder vast inkomen een financiële hindernis betekent. Een ander argument tegen is dat de migranten verplicht worden hun sociale situatie aan de schooldirectie bekend te maken (echtscheiding, werkloos,...) omdat die blijkt uit de voor te leggen documenten.

Voorlopig is heel deze materie voor het Nederlandstalig onderwijs bevroren, niet alleen omdat er geen éénduidige omzendbrieven voor Vlaanderen en Wallonië verstuurd werden, terwijl onderwijs een nationale materie is, maar ook omdat er bij het begin van dit

schooljaar heel wat reacties kwamen van vakbonden, scholen,... Het staat evenwel vast dat er aan deze zaak nog een staartje komt. Wordt vervolgd.

E.R.E.

De ERE (Ecumenical Research Exchange, een onderzoeksinstituut van de Europese kerken) organiseerde in september '82 in Antwerpen een congres over een Europees beleid inzake migrantenproblematiek. Een 30-tal deskundigen van uit migrantenorganisaties, vertegenwoordigers van kerken en één lid van de Europese Commissie bespraken er drie thema's, die nog verder door een onderzoeksproject van de ERE zullen worden uitgediept. Men praatte er over de burgerrechten (verblijf, arbeid, kiesrecht,...), de 2de en 3de generatie buitenlanders en de zelforganisaties van vreemdelingen in Europa.

Vooropgesteld werd dat een nauwere internationale samenwerking op dit vlak wenselijk is en dat de resultaten van onderzoek en studie concreet naar een beleid moeten toegebogen worden, waarbij de situatie van de migranten verbetert. Omdat men constateert dat integendeel de diskriminatie en de problemen van migranten toenemen, dat internationale overeenkomsten ontoereikend of niet aan sankties gekoppeld blijken te zijn, is het van groot belang het Europese parlement en de internationale vakbeweging bij deze problematiek te betrekken.

Tevens werd er gesteld dat de migranten zelf als gespreks- en onderhandelingspartners met de overheid moeten erkend worden en dat er naar hun voorstellen moet geluisterd worden. Te lang al werden er plannen gemaakt voor migranten over de koppen van de migranten heen.

"Gesprekken met migranten"

Onder dit motto organiseert VIA (vrijwillige internationale actie) een studieweek rond gastarbeid. Gedurende 6 dagen wordt getracht de situatie van de (hoofdzakelijk turkse) migranten door te lichten, aan de hand van volgende thema's: tweede genera-

tie, onderwijs, situatie van de vrouw, gezondheidszorg. De bedoeling is om tijdens deze week de migranten zelf zoveel mogelijk aan het woord te laten, en om de situatie in drie provincies eens naast mekaar te leggen.

datum: van di 5 april tot en met zo 10 april, telkens 2 dagen in Gent, antwerpen en limburg

overnachting is voorzien
max. aantal deelnemers: 20
vrijstelling van stempelcontrole mogelijk

voor verdere inlichtingen: VIA venusstraat, 28 2000 Antwerpen
tel: 03/231.91.77

Newroz

Op 26 maart 1983 organiseert TEKOSER een Koerdisch nieuwjaarsfeest in Trefcentrum De Kriekelaar, Gallaitstraat 78 - 1030 Brussel. Op het programma: theater, dansen en liederen, Koerdisch buffet. Ingang 100 fr. Voor meer inlichtingen: Tekoser - Koerdische arbeiders- en studenten gemeenschap in België P.B. 33 1730 ZELLIK.

Vanaf 1 maart 1983 organiseert Tekoser een taalkursus Koerdisch in 't Stuc - Van Evenstraat 2d 3000 Leuven elke dinsdag van 18 tot 20 uur.

De "Stichting Samen Wonen Samen Leven" (SWSL) ontwikkelt allerlei materialen, die gebruikt kunnen worden in opvoeding, onderwijs en vorming. Zo hebben ze vier bouwplaten gemaakt van huizen in Turkije, Marokko, Portugal en Suriname. De huizen kunnen in elkaar gezet worden door kinderen (vanaf 9 jaar), jongeren en volwassenen op school, thuis en in allerlei situaties van vorming. Op speelse wijze wordt een indruk meegegeven van de woonsituatie in de herkomstlanden van migranten.

Te bestellen door overmaking van f10,- op postrekening 4400467 t.n.v. SWSL Rotterdam o.v.v. 'bouwplaten'.